БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган.

199 (8724) | 1958 оной августын 23, суббото | Сэн 20 мүнгэн

Таряа хуряалга, тэжээл бэлэдхэлгээ нэгэн доро хурдан түргэнөөр ябуулая

Һаалишад! Арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэгты!

Зунай бэлшээриин үедэ һү ...эр һаахын түлөө социалистиче... мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ, ...спубликымнай зарим аймагууд, ...хоз, совхозууд, олон тоото түрүү ...алишад эрхим амжалта туйлана. ...йгал шадарайнгаа хүршэ аймагудай дунда ходол гээгдэжэ ябаһан ...банскын аймагай колхозууд энэ ...лдэ, илангаяа зунай һарануудта ...һаалгаяа горьтойхоноор нэмээбэ.

Аймагай партийна, советскэ органууд, колхозуудай правлени болон ...ртийна эхин организацинууд һү ...алгые дээшэлүүлхын түлөө үбэй үеһөө эхилээд үсэд шанга тэмэ дэлгэрүүлһэн байна. Энээнэй ...аар үнгэрэгшэ 7 һарада нёдон...ойхиһоо 16,2 процент ехэ һүн ...агдажа, гүрэндэ һү тушааха жэ...й түсэб 118,1 процент дүүргэгдээ. ...ндаа үнеэдээ үдэр һүнигүй адуул..., нэмэлтэ тэжээл эдюулэлсэжэ ...һанай ашаар һү һаалга эрид ...шэлбэ. Июль һарада үнеэн бүри... 240 килограмм һүн һаагдаа. 7 ...рын дүнгүүдээр социалистическэ ...рысөөндэ түрүүлжэ, КПСС-эй ...комой, Бурядай АССР-эй Ми...трнүүдэй Соведэй дамжуулгын ...аан тугта хүртэһэн энэ аймагай ...алишад намарай сагта зунайхи...а үшөө үлүү ехэ һү һаахын ...лөө мүрысөө дэлгэрүүлжэ за...лба.

Мүнөө зарим нютагуудта, илан...а үндэр дээрэ газарнуудта хю...үн унажа, бэлшээриин ногоон ...гдаржа захалаа. Колхозуудай ...авленинүүдэй, совхозуудай ди...цинүүдэй, һаалишад, малшадай ...хала зорилго юуб гэхэдэ, үнеэ...йнгээ бэлшээриин газарнуудые ...г соонь һэлгэжэ, нэмэлтэ тэжээл ...оулэлсэжэ байгаад, һү һаалияа ...хашье доошолуулхагүйн, нама...й һарануудта улам дээшэлүүл...н түлөө тэмсэхэ ёһотой. Энэ ...аар Тарбагатайн аймагай Кали...най нэрэмжэтэ колхозой һаалиин ...рмэнүүдэй дүй дүршэл тон һай...алтай һургаал абамаар юм. Энэ ...лхозой малшад бэлшээриин га...раар хэды багашье һаа, үнеэ...йнгээ бэлшээри, эдеэлүүлгые һай...ар эмхидхэжэ шадана. Зундаа ...энгын ольторогууд дээрэхи бэл...эринүүдээ һэлгүүлжэ, ногоонойнь ...удахада таримал ургамалнуу...е үнеэдтээ эдюулжэ, Улан...ын спиртын заводһоо асар...н шэмэ ехэтэй бардаа уулгажа ...йгаад, үнеэн бүриһөө үдэртөө ар... гаран килограмм, зарим үедэ ...д хүрэтэр һү һаажа байдаг. ...бшалангуудайнгаа ургасын ху...рдахатай сасуу ногоонойнь хаг...һаагүйдэ малаа, эгээн түрүүн ...эдээ оруулжа бэлшээнэ. Мүнөө ...ородойнгоо эдеэ хуряажа байха ...лөө элдэб үлэгдэлнүүдыень, ка...стын халиһа, турнепс эдюулнэ. ...нэ намар ойхон болотор огоро...й эдеэнэй үлэгдэлнүүд үнеэдтэ ...рулэгдэжэ байдаг юм. Жэлэй ...рбэн сагта үнеэдээ шадамараар ...элүүлдэг энэ колхозойхид үнгэ...гшэ 7 һара 20-ёод хоног соо үнеэн ...риһөө 1750 литр һү һаажа, рес...блика дотороо эрхимлэжэ ябана.

Намартаа зунайхиһаа дутуугүй ...һү һаахын тулада үнеэдэйнгээ ...шээри, эдеэлүүлгые шадамараар ...хидхэхэ гээшэ тон ехэ удхаша...тай. Сабшалангай, тарянай, ку...рузын, наран сэсэгэй, турнепсын, ...енкын полинуудай, огородой га...рай ургасын хуряагдамсаар ...алаа, хамагай түрүүндэ, үнеэ...э оруулжа бэлшээхэ, тарая...ай һүүл, огородой эдеэнэй элдэб ...эгдэлнүүдые нэмэлтэ ногоон тэ...ээл болгон эдюулхэ хэрэгтэй.

Зарим колхозуудта, илангаяа Закаменай, Ториин, Түнхэнэй болон ...сад аймагуудай колхозуудта саг...а эртэ, бүри халуун намар бай...а үнеэдээ шэргээжэрхидэг бай...а юм. Үнеэдээ дутуу ядуу һаажа ...йгаад, хэдэн һара урдуур шэргээжэ, хэдэн зуу, мянган литр һүн багаар абтана. Энэ ябадалтай эрид шууд тэмсэхэ шухала.

Һаалишадай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, дүнгүүдыень саг соонь гарган, бүгэдэндэ мэдээжэ болгохо, түсэбһөө үлүүгээр һү һааһан һаалишадта ажалай нэмэлтэ түлбэриие саг соонь үгэжэ байха хэрэгтэй.

Үтэлөө гэһэн шалтаг баряад, үшөө хэдэн жэлдэ һаалгахаар үнеэ үүсэлжэрхидэг, гүрэндэ тушаажархидаг баримтанууд үзэгдэнэ. Саашадаа һү ехээр һаахын, малаа түргэнөөр үдхэхын тулада үнеэдэйнгээ тоое бүри олошоруулха ёһотойбди.

Намарай сагта һү ехээр һааха гээшэ адуулгашанай хэр шадамараар үнеэдээ бэлшээһэнһээ горьтойхоноор дулдыдаха байна. Саг соонь уһалаад, эдеэлсэ һайтай газарнуудые зайлгажа, бэдэржэ ябаад, үнеэдээ һайнаар садхаагаа һаа, зунайхиһаа үлүү ехэ һүн һаагдаха.

Мүнөө ногоон хагдаржа, бэлшээринүүд муудажа. дары хэмжээ абаагүй һаа, үнеэдэй һү шэмэеэ татаха сагынь боложо байна. Энэ үедэ «бэлшээриин ногоон муудаа» гэһэн шалтаг баряад, альгаа дэлгээжэ һууха бэшэ, харин бүхы арга боломжо хэрэглэгдэхэ ёһотой. Гэтэр, зарим аймагуудай, жэшээлхэдэ, Ториин, Түнхэнэй, Яруунын, Заиграйн, Хориин, Прибайкальска аймагуудай колхоз, совхозууд август һара соо, илангаяа һүүлэй арбан хоног соо һү һаалгаяа горьтойхоноор доошолуулба. Үнеэдэй бэлшээрие мүртэйгөөр эмхидхээгүй дээрэһээ эндэхи колхозууд һү һаалгаяа доошолуулжа байна. Эдэ аймагуудай колхозуудта үни хада хуряагдаһан сабшалангуудай хэнзэ ногооной һайнаар ургашоод байхада үнеэдынь нөөхил бүхэли зундаа эдеэлһэн бэлшээринүүд дээрээ ябуулагдажа байха юм. Юуб гэхэдэ, сабшалангууд дээрэ сомогдоһон һүринүүд үшөө хорёологдоодүй байна бшуу. Малаа эдэ сабшалангууд дээрэ оруулжа бэлшээхэеэ адуулгашад залхуурдаг, колхозой хүтэлбэрилэгшэдшье энээниие хэрэгсээнгүй байдаг ушар үзэгдэнэ.

Үнеэдэйнгээ бэлшээрие мүртэйгөөр эмхидхэнгүй Сэлэнгын аймагай «Коммунизм» колхоз мүнөө зундаа нёдондонойхиһоо үшөө бага һү һаагаа. Энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1600 гаран литр һү һааха уялгатай аад, 7 һара 20-ёод хоног соо оройдоол 700-гаад литр һаагаад байна. Энэ колхозойхидой хэлэһэн үгэдөө хүрэхэнь бэрхэтэй болонхой.

Эндэ һаалишад үбһэ, таряа хуряалгын хүдэлмэридэ ябуулагдажа, заримдаа үнеэд һаагдангүй үлэшэдэг байха юм.

Иимэ баримтанууд мүн бусадшье аймагууд болон колхозуудта үзэгдэнэ.

Һү һаалгаяа доошолуулжа байһан дээрэ дурсагдаһан аймагуудай партийна, советскэ хүтэлбэрилхы органууд, колхозуудай правленинүүд, совхозуудай дирекцинүүд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд намарай сагта һү һаалгаяа дээшэлүүлхын тулада бүхы арга боломжонуудаа хэрэглэхэ, һаалишад, мал адуулагшадай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ёһотой.

Мүн һаалишад, мал адуулагшад дээрэһээ заабариин ерэхые хүлеэгээд байлтагүй, сабшалан, полинуудай эдеэлсэ һайнтай газарнуудые зайлгажа, үнеэдээ оролдосотойгоор бэлшээжэ, саг соонь уһалжа, хэрэгтэй болоо һаань, нэмэлтэ тэжээл эдюулэлсэжэ байгаад, һү һаалгаяа дээшэлүүлхын түлөө тэмсэхэ уялгатай.

Ростовско областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд гүрэндэ түсэбһөө гадуур таряа тушааха, худалдаха түсэбөө дүүргэбэ

Доной хүдөө ажахын хүдэлмэри...гшэд таряа тушааха түсэбөө ...лзорһоонь урид дүүргээд, түсэб...ө гадуур 23 миллион пүүд таряа ...рэндэ тушааха, худалдаха гэжэ ...идхэһэн байгаа. Доной таряашад ...нэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэбэ. Августын 20-ной мэдээгээр, гүрэнэй амбаарнуудта хамта дээрээ 115 миллион пүүд тарян хуряагдаһан байна. Энэнь түсэбһөөнь 28 миллион пүүдээр ехэ. Гүрэндэ таряа тушаалга, худалдалга үргэлжэлһөөр.

Республикын колхоз, совхозуудта таряа хуряалгын ябаса тухай

1958 оной августын 20-ной мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймаг	Бухы таряанай хадагдаһаниинь	Тэрэнэй хуряагдаһаниинь
Б-Кударын	—	—
Баргажанай	8,2	16,4
Бичурын	30,6	73,0
Зэдын	26,1	60,9
Яруунын	1,9	—
Заиграйн	1,6	100,0
Закаменай	0,9	—
Иволгын	16,1	89,4
Кабанскын	4,6	13,3
Хэжэнгын	5,7	6,7
Кударын	37,0	47,3
Курумканай	9,7	18,6
Кяхтын	28.1	53,9
Мухаршэбэрэй	26,9	67,6
Прибайкальска	6,6	62,6
Сэлэнгын	18,8	98,4
Тарбагатайн	9,3	97,3
Ториин	18,0	16,7
Түнхэнэй	0,5	—
Хориин	5,1	92,2
СОВХОЗУУД:		
Бичурын	30,9	54,1
Борьёогой	50,3	75,8
Яруунын	10,3	—
Кяхтын	31,8	43,8
Сэлэнгын	18,1	87,0
Хориин	6,4	100,0
«Эрдэм»	9,3	47,2

Хуряалгын техникые хүсэд табинагүй

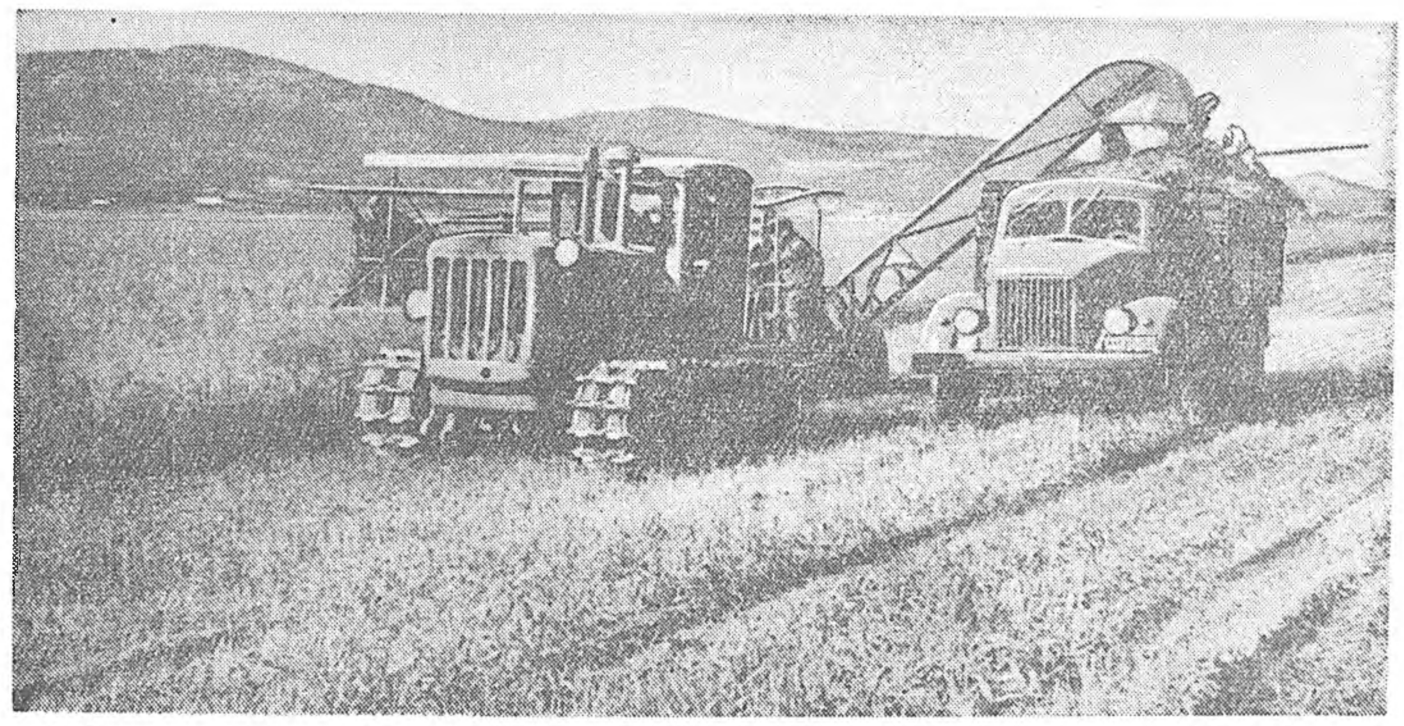
Курумканай аймагай колхозуудай полинууд дээрэ ороохо таряанай ургаса урда жэлнүүдэйхиһээ нилээд һайн. Энэ ургасаяа гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абахын түлөө аймагай олохон механизаторнууд оролдосотойгоор ажаллана. Калининай нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд Б. Дармаев, Э. Сухенова гэгшэдэй агрегат үдэртөө 35—40 гектар хадана. Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо Владимир Олзоновой, Дарма Тыхеевэй агрегат үдэр бүри 24—25 гектар амяарлан хадана.

Гэбэшье, таряа хуряалга аймаг дотор тон аали нобшоор ябажа байна. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд (түрүүлэгшэнь нүхэр Цыбиков) тарянайнгаа хүсэд эдеэшэжэ, комбайнаар сэхэ хуряаха сагые хүлеэ хүлеэһээр аяар августын 20 болгобо. Теэд энэ колхоздо лафетнэ жаткые үни хада хадалгада табижа болохо байгаа. Эндэхидэй иимэ ехээр нобшоржо байхада партиин айком болон аймгүйсэдкомой зүгһөө хэмжээ абтаагүй байһаниинь гайхалтай.

Таряа хуряалгын хүдэлмэри мүн Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо тон ааляар ябажа байна. Эндэ хадалгада миил хоёр лафетнэ жатка табяад, хуряалгын эхилһэнһээ хойшо оройдоо 135 гектар хадаад байнхай.

Хуряалгын техникые хүсэдөөр табингүй байжа, ороохо таряагаа гээлтэ хоролтодо оруулха сагтаа тулаад байһан Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо кукурузын ургаса хюрууда дайрагдажа хүлдэшоо. Колхозуудай полинууд дээрэ һайража унахаяа байһан таряан бии.

С. Ангабаев.

Кукуруза, наран сэсэгээ хюруuда оруулангүй хуряажа абахын тула Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозойхид габшагайгаар хүдэлжэ байна. Эндэ силоснэ хоёр комбайн, 20-ёод хүн ажаллана. Силостэ орохо ногоо сабшалгада комбайнер Даши Аюшеев, тракторист Бадма Дашинимаевай агрегат үдэр бүри даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ. **Зураг дээрэ:** комбайнер Д. Аюшеевэй агрегат силосэй ногоо сабшажа ябана.

Л. Хайдуровай фото.

АЙМАГ СООГОО ЭРХИМЛЭНЭ

Таряа хуряаха, ороохо таряа гүрэндэ худалдаха талаар Ждановай нэрэмжэтэ колхоз Бичурын аймаг дотор түрүү зэргэдэ ябана. Колхозой 2-дохи комплексно бригадада хүдэлдэг комбайнер Бато Арьяевай агрегат 3 үдэр соо 120 гектар лафетнэ жаткаар хадаад, удаадахи 11 үдэртэнь 182 гектар таряа комбайнаар хуряаба. Комбайнер Цыдып Султумовай агрегат 11 үдэртэ 195 гектар хадажа, 2 мянган центнер ороохо суглуулба. Энэ бригада (бригадирынь нүхэр Гомбоев) бүхыдөө шэниисээ хадажа дүүргээд, хара таряа хуряажа байнхай. 2-дохи бригадынхид хуряалгаяа эршэмтэйгээр ябуулхынгаа хажуугаар, гүрэндэ таряа тушааха графигаа амжалтатайгаар дүүргэнэ. Энэ хүдэлмэридэ шофёр Шойжол Очиров эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, үдэртөө бэлэдхэлэй пунктда 200 центнер таряа зөөнэ.

Хуряалгые богони болзорто үнгэргэжэ, гүрэндөө таряа тушааха түсэбөө уридшалан дүүргэхэ гэһэн уялгаяа колхозой 3-дахи бригадынхид мүн лэ урагшатайгаар дүүргэжэ байнхай. Энэ бригадада «С-4» комбайнда хүдэлдэг комбайнер Василий Богидаев үдэртөө дунда зэргээр 19 гектар таряа хуряана. «С-6» комбайнаар Константин Сидинкин. Василий Сафонов гэгшэд үдэртөө 8—10 гектарай орондо 15—20 гектар хуряана.

Хуряалгые үргэнөөр, һайн шанартайгаар ябуулха тушаа колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр С. Г. Бадмаев, парторганизациинь секретарь нүхэр Б. Санжиев) ехэхэн оролдолго гаргана. Тэдэнэр саг үргэлжэ бригадануудаараа ябажа, хүдэлмэриин шанарые шалгадаг, социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые хэлэжэ үгэдэг заншалтай. Хээрэ хүдэлжэ байһан хүнүүдтэ зохид һайн байра байдал түхеэрэгдэнхэй. Тэдэнэрэй сүлөө сагаа үнгэргэхэ элдэб хэрэгсэлнүүд: шатар, даам, домино гэхэ мэтэ бии. Уншаха гэхэдэ шэнэ газетэ, журналнууд, номууд олдохо. Эдэ бүгэдэ хуряалгын хүдэлмэриие эмхитэйгээр ябуулхада угаа ехэ нүлөөтэй байна.

Һүүлэй мэдээгээр энэ колхоз 2 мянга гаран гектар ороохо таряа хуряажа, 5 мянга гаран центнер таряа гүрэндэ тушаажа, үрэһэндэ 2 мянган центнер эрхим шанартай ороохо хаагаад байна.

Г.-Ц. Доржиев.

Республикын колхоз, совхозуудта үбһэ хуряалга, силос даралга, силосэй ургамалнуудые хуряалга тухай

1958 оной августын 20-ной мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймаг	Силосэй ургамалнуудые хуряалга	Силосэй бухыдөө даргадаһаниинь	Үбһэнэй бухыдөө сабшагдаһаниинь	Үбһэ ногооной һурилэгдэһэниинь	Набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэ (тоннор)
Б-Кударын	17,3	11,7	91,9	50,5	11,9
Баргажанай	16,1	18,6	85,0	61,6	220
Баунтын	—	—	59,2	36,1	—
Бичурын	39,9	22,5	86,1	32,6	671
Зэдын	30,1	10,1	54,8	18,6	5
Яруунын	—	32,8	30,1	14,5	15
Заиграйн	5,0	8,6	64,0	22,2	5127
Закаменай	24,5	26,9	86,2	36,8	—
Иволгын	3,6	2,9	82,1	18,5	158
Кабанскын	6,1	21,1	69,1	46,2	192
Хэжэнгын	10,6	12,9	70,6	21,0	427
Кударын	22,8	30,8	74,1	40,0	340
Курумканай	3,1	2,3	64,9	35,2	92
Кяхтын	—	0,8	61,6	10,8	26
Мухаршэбэрэй	34,3	12,7	79,7	32,1	471
Ахын	—	—	52,0	24,4	11
Прибайкальска	32,2	18,6	91,1	37,2	56
Сэлэнгын	7,4	9,4	76,9	28,2	—
Тарбагатайн	11,5	3,9	93,6	30,1	327
Ториин	26,8	20,8	82,5	26,2	166
Түнхэнэй	34,4	28,3	71,9	39,9	1482
Хориин	12,4	0,9	49,6	20,1	92
СОВХОЗУУД:					
Бичурын	35,6	16,6	92,7	52,1	—
Борьёогой	56,1	8,0	71,1	9,0	—
Яруунын	—	26,5	58,8	19,3	67
Кяхтын	—	33,1	58,4	13,4	32
Сэлэнгын	29,3	6,6	81,8	12,8	—
Хориин	21,4	3,0	66,7	12,5	33
«Эрдэм»	10,0	6,2	85,5	20,3	27

Шэниисэ, хара таряа хадажа дүүргэбэ

КУДАРА-СОМОН. (Манай корреспондентһээ телефоноор абтаба). Эндэхи Куйбышевай нэрэмжэтэ колхоз августын 19-дэ шэниисэ, хара таряагаа хадажа дүүргэбэ. Хамтадаа 1445 гектар таряа 7 үдэрэй туршада хадагдаа. Тэрэнэйнь 90 гаран процентнь амяарлан хуряагдаһан байна.

Түрүү комбайнернууд Георгий, Иван Кожевниковтан «С-6» комбайнын хедерээр таряа хадаха зуураа, үдэртөө 35—40 гектарһаа доошо ороогүй. Лафетнэ жаткын машинистнар Николай Воробьев, Владимир Кожевников, Дмитрий Антипинский гэгшэд мүн лэ үдэртөө 35 гектар хүрэтэр таряа хадаһан байха юм.

Амяарлан хадагдаһан таряанай 500 гаран гектарынь суглуулан сохигдонхой. Үлөөшэ валнуудые 8 үдэрэй туршада хуряаха гэжэ механизаторнууд шиидэнхэй. Артелиин механизаторнууд мүнөө үедэ овёс, просо, гречуха амяарлан хуряажа байна. Колхозой ток дээрэ ороохо таряан саг соогоо сэбэрлэгдэжэ, үрэһэндэ хаагдана.

Үбһэшэдэй түрүүшүүл

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри дүүрүүтэй байна. Үбһэ хуряалгада үбгэн залуугүй, бултадаа хоёр бригада боложо гараа һэн.

1-дэхи комплексно бригада (бригадирынь нүхэр Дамбаев) Зүүн Хуурай гэжэ газарта үбһэндэ ороһон юм.

Тракторист нүхэр Аюржана Жаповай тракторна агрегат (машинистнуудынь нүхэд Бато Батуев, Владимир Мардаев болон Дондок Чимитов) үдэрэйнгөө даалгабариие хододоо үлүүлэн, һайн шанартайгаар дүүргэнэ. Бригадын үбһэшэдэй дунда морин косилкаар үбһэ сабшадаг машинистнууд Александр Снетков Гарма Батожапов хоёр эрхим ажалаараа шалгарна. Эдэнэр даабаринга ёһоор 3,5 гектар сабшаха аад, ехэнхидээ 4,5—5 га сабшана. Тиихэдэ һүри хаягшад Дарижап Ринчинов, Бүбэй Шойбонов гэгшэд үдэрэйнгөө даабариие мүн лэ 150—200 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Үндэр наһатай Гарма Намсараев, Дашанима Гомбоев гэгшэд залуушуулда жэшээ харуулан ажаллана.

Б. Дондоков.

Хори.

Зүүн Сибириин үйлэдбэрилгын хүсые хүгжөөхэ конференци

ЭРХҮҮ, августын 21, (ТАСС). Зүүн Сибириин үйлэдбэрилгын хүсые хүгжөөхэ конференцидэ тус тус һалбаринуудаар секцинүүд байгуулагданхай, тэдээндэнь Зүүн Сибириин промышленностиие саашадань яажа хүгжөөхэ, хүдөө ажахыень яажа дэбжээхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэнэ.

Химическэ секциин заседанинууд академик С. И. Вольфкович гэгшын хүтэлбэри доро үнгэргэгдэнэ. КПСС-эй ЦК-гэй майда болоһон Пленумэй тогтоол соо табигдаһан гол шухала зорилгонуудые яажа һайнаар дүүргэхэб гэһэн асуудалда энэ секциин бүхы элидхэлнүүд зорюулагдана. Илангаяа арад зоной болон арадай ажахын хэрэглэмжые хангахын тулада хэмэл материалнуудые, тэдээнһээ бүтээгдэдэг зүйлнүүдые ехээр үйлэдбэрилдэг болохо тухай ехэ хөөрэлдөөн болоно. Энэ зорилго дүүргэхын тулада Зүүн Сибирьтэ түүхэй эдиье, энергиишье айхабтар ехэ бии юм. Ойрын 8—10 жэлэй туршада Зүүн Сибирь химическэ һэбэрдэһэ эгээл ехээр бүтээдэг нютагуудай нэгэн болохонь.

Зүүн Сибириин химическэ промышленностиие хүгжөөхэ талаар тодорхой дурадхалнууд оруулагдаа. Эдэ дурадхалнууд тон наряар шэнжэлэгдэжэ, зүбшэн хэлсэгдэһэнэйнгээ һүүлээр түсэблэлгын болон проектнэ организацинуудай үзэмжэдэ табигдаха.

Машина бүтээлгын секциин заседанинууд академик В. И. Дикушинай хүтэлбэри доро үнгэргэгдэнэ. Зүүн Сибирьтэ машина бүтээдэг промышленность хүгжөөхэ тушаа асуудал эндэ зүбшэн хэлсэгдэнэ. Долоон жэлэй туршада Зүүн Сибирьтэ 40 шахуу предприяти баригдажа, тэдэнэр элдэб янзын станок түхеэрэлгэ, зэр зэбсэг бүтээдэг байха юм.

Электростанцинуудай олошорхо байһан дээрэһээ тэдээндэ хэрэглэгдэдэг түхеэрэлгэ бүтээхэ хоёр томо комбинат барихаар хараалагдана. Химическэ промышленностьда хэрэглэгдэдэг машинанууд ойрын жэлнүүдтэ Зүүн Сибирьтэ бүтээгдэдэг болохо, мүн автомобильна, тракторна заводууд, хүдөө ажахын машинануудай заводууд баригдаха байна.

СССР-эй Госпланай, РСФСР-эй Госпланай түлөөлэгшэд, эрдэмтэд болон мэргэжэлтэд машина бүтээлгын секциин заседанинуудта үгэ хэлэхэдээ, машина бүтээдэг предприятинуудые бүлэг бүлэгөөрнь нэгэ газарта бөөгнэрүүлэн бариха шухала, юундэб гэхэдэ энэнь тэдэниие хамжуулан хүдэлгэхэ арга олгохо юм гэжэ хэлээ.

Зүүн Сибирьтэ машина бүтээдэг промышленность хүгжөөхэдөө һалбари бүхэниие хүсэд хангаха предприяти комплексноор бариха гээшэ гол шухала зорилго болоно. Машина бүтээлгын промышленностиин иимээр хүгжөөгдэхэдэ, техникэ түргөөр һайжарха, ажалай бүтээсэ дээшэлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэн доошолхо юм.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Эмхидхэлэй хүдэлмэриин аша үрэ

Манай завод үйлэдбэриингөө түсэбые һара бүри дүүргэжэ, амжалта туйладаг дээрэһээ Бурядай Совнархозой түрүү предприятинуудай нэгэндэ тоологдоно. Байгша оной үнгэрһэн хахад жэлдэ продукци бүтээн гаргаха түсэб 119 процент, товарна продукциин талаар 113 процент дүүргэгдээ. Тиихэдэ ажалай бүтээсэ 115 процентээр дээшэлээ.

Эдэ зарим тэды амжалтанууд өөрөө ерээгүй. Энээнэй тулада заводой партийна организаци эмхидхэлэй болон политическэ ехэхэн хүдэлмэри ябуулһан байна. Нэн түрүүн үйлэдбэриин участогуудта коммунистнуудаа зүбөөр хубаарилан табижа, цех бүхэндэ партийна группанууд байгуулагдаа. Жэшээнь, механическа цехтэ 11 коммунисттай партийна группа эмхидхэгдээ, трактор болон автомашинануудые хабсаруулха цехтэ—7, моторно цехтэ—6, заһабарилга харалгын цехтэ 3 коммунист ажаллана. Коммунистнуудаа хубаарилан табихадаа, мастерска участок бүхэндэ коммунистые эльгээхэ гэжэ оролдоһон байнабди.

Тиигэжэ заводой үйлэдбэриин харюусалгатай участок бүхэндэ партийна нүлөөн ехэ боложо, коммунистнуднай түрүү үүргэеэ бодото дээрэнь бэслүүлжэ, бусадта ажалай эрхим жэшээ харуулна. Жэшээлхэдэ, КПСС-эй гэшүүн С. Д. Баглык халаанайнгаа даабари 200 процент, коммунистнууд Новиков, Алексеев нормоёо үдэр бүри 180—185 процент дүүргэнэ.

Цех, участогуудай ажал хүдэлмэри, мүн үйлэдбэридэ хабаатай зарим асуудалнууд партийна группын суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ байдаг. Иимэ суглаан һара бүри болоно.

Тэрээнһээ гадна партийна бюрогой гэшүүд тус бүридөө үйлэдбэриин участогуудые даажа абанхай.

Бюрогой гэшүүн бүхэн квартал соо нэгэ дахин өөрынгөө хэжэ байһан ажал-ябуулга тухай заседани дээрээ элидхэдэг. Партбюрогой хүдэлмэри иигэжэ эмхидхэхэдэ зохид таатай гэжэ һанагдана. Юундэб гэхэдэ, партбюрогой гэшүүд тус тустаа участогуудые даахадаа, тэндэхи бодото байдалые ходо мэдэжэ байдаг, ямар нэгэ дутуу дунданuудай үзэгдэхэдэ дары хэмжээ абадаг, зохихо тобшолол хэдэг байна.

Тиимэһээ манай партийна бюро ажал хүдэлмэрнингөө дүн согсолходоо, ямар дутагдалнуудай бии байһые хараада абажа, заримдаа партийна суглаан дээрээ хэлсэдэг, зохихо хэмжээ-ябуулга хараалдаг.

Партийна суглаан һара бүри зарлагдадаг. Тэд эдэ суглаанууд дээрэ ямар асуудал хэлсэхэ тухай бюрогой гэшүүд өөһэд хоорондоо зүбшэдэг гуримтайбди. Тиигэжэ заводой ажалдахи, партийна организациин хүдэлмэридэхи шухала шухала асуудалнууд коммунистнуудай үзэмжэдэ табигдана. Завод доторхи хүдэлмэриин журам һайжаруулха, ниитын зөөридэ нарин наар хандажа, алмалта хэхэ, хуушан детальнуудые хайшан гэжэ ашаглахаб гэхэ мэтын асуудалнууд һүүлэй үедэ нэмэл партийна суглаанууд дээрэ хэлсэгдэһэн байна.

14 хүнһөө бүридэһэн агитколлектив заводой хүдэлмэришэдэй дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулна. Эдэнэй 8-ниинь коммунист, 3-ниинь комсомол юм. Агитаторнуудай хүдэлмэриие ажахын зорилгонуудтай нягта холбоотойгоор ябуулхын тула агитколлективэй хүдэлмэри һара бүри түсэблэгдэжэ, партийна суглаан дээрэ баталагдадаг. Партийна бюро һарадаа 1—2 дахин агитаторнуудтай семинар, суглаа хэжэ, ойлгуулламжын хүдэлмэриин дүнгүүдые согсолно. Эндэ, агитаторай хүдэлмэриин формо болон арга метод хэлсэгдэхэһээ гадна, али нэгэн эрхим агитатор хайшан гэжэ хөөрэлдөө үнгэргэдэгөө дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэдэг юм. Жэшээнь, һүүлшын семинарта агитаторнууд З. Тихонова «Химическэ промышленностиин хүгжэлтэ ажахын ямар удхатайб», П. Непогодин «Манда капиталистическэ хүрээлэлгэ бии гээшэ гү?» гэһэн асуудалнуудаар жэшээтэ хөөрэлдөө һонирхолтойгоор эмхидхэһэн байна. Мүн агитаторнууд Алексеев, Буценец, Босов гэгшэд өөһэдынгөө ябуулдаг ойлгуулламжын хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай бусадта хөөрэжэ үгэдэг, партийна организациин даабарида оролдосотойгоор хандадаг юм. Гэхэтэй хамта, заводой хүдэлмэришэдэй дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулхадаа, гансахан лэ хөөрэлдөөгөөр хизаарладаггүй. Манай заводто саг сагтаа һонирхолтой лекци, элидхэл үнгэргэгдэдэг.

Һүүлэй үедэ уласхоорондын байдал, Югославиин хүтэлбэрилэгшэдэй ревизионизм, хүнэй бэедэ архиин хүргэдэг хоро гэһэн, мүн бусад лекцинүүд уншагдаа. Заводтомнай «Ремонтник», «Комсомолец», «На вахте», «Сборщик» гэжэ ханын 4 газетэ, мүн дайшалхы хуудаһанууд гаргагдана. «Колючие строки» гэжэ шог газетэ саг үргэлжэ гаргагдажа, ажал хүдэлмэридэхи дутуу дунданууд хурсаар шүүмжэлэгдэдэг юм. Ханын газетэнүүдэй, дайшалхы хуудаһануудай шүүмжэлэлээр заводой дирекци болон парторганизаци зохихо хэмжээ абадаг. Жэшээлэн хэлэбэл, «Колючие строки» газетын нэгэ номерто хангалгын таһагай диспетчер Гудковой нэгэтэ бэшэ ажалай журам хазагайруулха, хүдэлмэриин үедэ ходо архи уудаг тухай бэшэгдээ һэн. Эдэ баримтануудай зүб байһаниинь элирүүлэгдэжэ, заводой дирекци нүхэр Гудковые ажалһаань сүлөөлөө.

Манай партийна организациин хүдэлмэри һүүлэй үедэ бага зэргэ һайжарбашье, дутуу дунданууд үшөөл олон гэжэ мэдэнэбди. Тиимэһээ партийна организациин ябуулдаг эмхидхэлэй, ойлгуулламжын хүдэлмэриие бүри үргэдхэхэ, улам саашадань һайжаруулха ёһотойбди.

С. Колода,
Улан-Удын «Механлит» заводой парторганизациин секретарь.

ЯРУУНЫН АЙМАГТА

ҮДЭР СОО 6 КОРЗИНА ГҮРЭНЭ

Гарам гэжэ газарта байдаг загаһа барилгын пункт үшөөһэ болон бургааһаар корзина гүрэдэг цехтэй болоһоор хэдэн жэл болоо.

Энэ цехын хүдэлмэришэд жэл бүхэндэ 1,5—2 мянган корзина бэлэдхэнэ. Байгша ондо тус цех 2000 корзина бэлэдхэхэ юм. Һара хахадай туршада эндэ 1000 гаран корзина бэлэдхэгдээ. Корзина гүрэлгэдэ 8 эхэнэр хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр үдэр бүриингөө даабари амжалтатайгаар дүүргэнэ.

Жэшээнь, мастер Надежда Белоусова үдэр соо 4 корзина гүрэхэ нормотой аад, 6-е бэлдэнэ. Тэрэшэлэн нүхэд Титова, Кузьмина гэгшэд мастерһаа дутуугүйгөөр хүдэлнэ.

ЭРХИМ КИНОУСТАНОВКОНУУД

Аймгүйсэдкомой культурын таһагай киноустановконууд загаһа барилгын пунктнуудта, мүн «Улаан Яруна», «Улаан Туяа» колхозуудай полевой стануудта байдаг хүдэлмэрилэгшэдтэ кино һайнаар харуулна. Установкын киномеханик Сынгажап Будаев мүнгэн зөөри суглуулха, арад зондо кино харуулха 7 һарынгаа түсэбые үлүүлэн дүүргээ. Мүрысөөнэй дүнгөөр тэрэ нэгэдэхи һуури эзэлбэ.

Эгэтын РТС-эй дэргэдэхи установкын киномеханик Э. Цыбенов кино харуулха даалгабаряа һара бүри дүүргэнэ.

Эдэ киномеханигууд энэ һарынгаа үнгэрһэн хорин хоногой түсэбые 115 процентээр дүүргээ.

ШЕФҮҮД ТУҺАЛНА

Аймпотребсоюзай хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив «Знамя» гэжэ хүдөө ажахын артельдэ малай байрануудые, колхознигуудай байрын гэрнүүдые бариха барилгын модо бэлдэлсэһэн байна. Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд мүнөө колхоздо үбһэ бэлдэлсэнэ. Һаяхан тэндэ хүдэлмэрилхөөр ошоһон 19 хүн хоёр үдэрэй туршада 500 гаран бухал табяад, 300 гаран центнер үбһэ һурилбэ.

В. Байбородин.

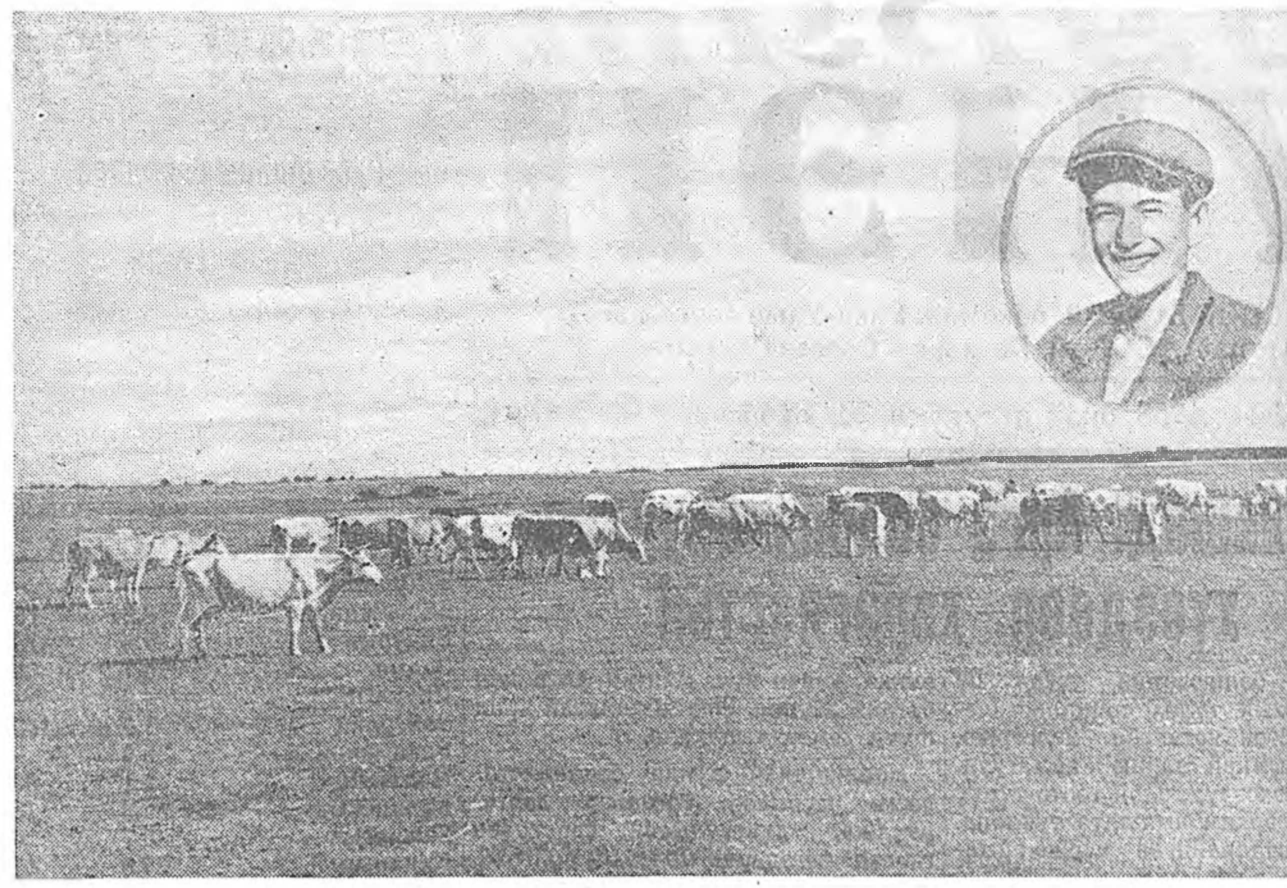
Пенсионер үбгэн колхоздо туһална

Улан-Удын предприятинуудай нэгэндэ, гал аюулһаа һэргылхэ газарта хүдэлжэ байһан пенсионер үбгэн А. Н. Архинчеев үбһэ хуряалгын эхилхэлээр Хориин аймагай «Путь к коммунизму» колхоздо гурбан жэл удаагаар ошожо, үбһэ хуряалгадань һайн дураараа туһална.

Алексей Николаевич 68 наһа хүрэбэшье, залуушуулһаа дутуугүйгөөр ажаллана, үдэр бүхэндэ хахад гектар сабшана.

Колхознигууд энэ үбгэнэй үнэн сэхэ ажалые үндэрөөр сэгнэнэ.

Т. Константинов.

Хосогол арал дээрэ Байкало-К... аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхо... нэй-товарна 3-дахи фермын үнеэд... нэ. Үнеэдтэ нэмэлтэ ногоон тэжээ... нэ. Тус фермэ үнгэрһэн долоон һары... шада үнеэн бүриһөө 117 литр һү... байна. Фермын үнеэдые үдэрынь за... бүүн Алексей Шустов оролдосо... адуулна. Зураг дээрэ: колхозой үнее... дээрэ бэлшэжэ ябана. Хүреэ соо ма... лагша А. Шустов харуулагдана.

Л. Хайдуровай...

Холын бэлшээри дээрэ

Зунай сагта Зэдэ голые үгсэн ябаха бүри ой модонь үдхэрһөөр бүтүүржэ, эндэ ан гүрөөһэнһөө ондоо амитанай байхаар бэшэ шэнги харагдадаг. Улам саашаа хүбшэ һарьдагай заха ошоходош, адуу малай ябажархиһан зурагар субасанууд шугы бургааһанайшье, шэнэһэтэ ойншье дундуур олдохо. Одоол хүбшын хүхэ ногоон, һарьдагай һаруул уһан гээшэл эндэл байдаг юм!

Дабаа дабажа, нэгэ нариихан голые гаталан, гунан, дүнэн сарнууд заамаг—заамаг эдеэлжэ ябанад. Тэдэнэй саада үзүүрэй ойн захада сагаан моритой нэгэ хүн арадаа буу үргэлэнхэй, халтар шара нохойгоо дахуулаад: «һээш, һаа» гэһээр наашаа дүтэлнэ. Энэмнай Закаменай аймагай «Коммунизм» колхозой бэлшээн тарглуулагдаха бодо мал адуулагша Цыдендоржо Бадмаев гээшэ.

Нүхэр Бадмаев 1957 ондо колхозой партийна эхин организациин даалгабаряар гүрэндэ тушаагдаха мал адуулагшаар табигдаһан байгаа.

— Нёдондо 100 гаран толгой һубай мал тушаажа абаад, эндэ адуулжа таргалуулаад, гүрэндэ тушаагаа һэм. Тиихэдэ сүүдхэ соо сарнуудай шэгнүүрые 750—800 граммаар дээшэлүүлһэн байнаб. Таргалуулһан малнуудаа намар тушаахадамни тарган, эрхим тарган сэгнэлтэйгээр абтаһан юм. Энэ жэл тушаажа абаһан 140 толгой сарнуудаа сүүдхэ соо 850 граммаар нэмээжэ, намар гүрэндэ худалдаха үедэ бултыень тарган, эрхим тарган байлгаха зорилготойб»,—гэжэ мал адуулагша Бадмаев хөөрэнэ.

Энэ хэлэһэндэнь этигэлтэй. Тус гүүртын малнуудай бэлшэхэ бэлшээриин газар элбэг. Зунай сагта бэлшээриингээ газарые 3 дахин һэлгэхэ аргатай. Мүнөө хэрэглэжэ байгаа бэлшээри дээрээ 3—4 хоног малаа адуулаад, һэлгэжэ ябуулна. Мүн халуун үдэрэй болоходо малаа һүниндөө адуулдаг зантай. Һоно борогоһоной елоороо хүдэлһэн үдэрнүүдтэ ой модон соогуур малаа адуулна. Тиихэдэ малаа уһаар дутаахагүйе оролдодог.

— Зунай халуунда малаа һарьдагта гаргажа таргалуулхын түлөө үбэлһөө эхилжэ һайнаар бэлдэхэ хэрэгтэй,—гэжэ Ц. Бадмаев хөөрөөгөө саашань үргэлжэлүүлнэ.—Зунай сагта һарьдаг руу хазаар морёор лэ арай гэжэ ерэгдэдэг. Тиимэһээ үбэл, уһанай хүрөөд байхада бүхэли зундаа хүсэд хүрэхэ хужар, дабһаяа шаргаар зөөжэрхидэгбди. Зунай сагта хужар, дабһаар дуталдаһан мал таргалдаггүй юм. Хужар эдеэгүй мал уһа садатараа уудаггүй, мүн ногоошье эдихээр муу байдаг. Тиимэһээ хужар дабһыень садатарань эдюулхэ хэрэгтэй. Мүн ногооной шанарые харан бэлшээхэ шухала. Халуун үдэрэй болохо һаа шэмэ һайнтай, тунга ногоондо бэлшээдэгбди. Юуб гэбэл, ойро зуурада малай садатараа эдиһэн ногоонойнь шэмэ, шүүһэн халуунда һүүдэрлэжэ байха үедэнь һайса шэнгэнэ. Бэлшээриин малые һүниндөө 3—4 час амаруулаад, үглөөнэй һэрюундэ, шүүдэртэй зөөлэн ногоондо бэлшээхэдэ һайн. Мүн үдэрынь амаруулхада хибэдэһээ хибэжэ абадаг. Намар эндэмнай ногоон эртэ хагдардаг. Тиимэһээ намар эртэ сабшалангай узуур дээрэ адуулхаар голлодогбди. Тиигэжэ үндэр газарһаа доошоо буухадаа таргалһан малаа яаралгүй адуулжа, тураангүй абаашахада һайн байдаг.

Уялгата ёһоор гүрэндэ тушаалгын, МТС-эй хүдэлмэриин түлөө натура түлбэриин болюулагдаад, мүн худалдан абаха шэнэ үнэ сэн тухай КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй тогтоолтой танилсаад байхадаа, тэдэнэр үхэрэй мяханай үнэ сэнгэй эрид дээшэлһэниинь ойлгоно. Тиигээд малаа һайса таргалуулхые бүри урма хэшээлтэйгээр оролдоно. Сарнуудынь сүүдхэдээ 750—850 граммаар шэгнүүрээ нэмээнэ.

Д. Аюшеев, манай корр.

Юундэ һүн бага... һаагданаб?

Сэлэнгын аймагай «Комму... колхоз һү һаалгаяа эрид д... лүүлхэ бүхы арга боломжотой... Гэхэ зуура, энэ колхоз аймаг... тороо һү һаалгаар гээгдэжэ я... 1958 оной үнгэрһэн долоон һ... турша соо тус колхоздо һү... жэлэй түсэб 47 процент дүүргэ... байнхай. Ондоогоор хэлэхэдэ, ... соо үнеэн бүриһөө 1610 лит... һааха ёһотой аад, мүнөө оро... 656 литр һаагаад байна.

Һү һаалгые дээшэлүүлхэ ... далда колхозой правлениин, ... тийна эхин организациин ан... лаа багаар хандуулдаг дээрэһ... зунайшье һарануудта кол... олонхи гүүртэнүүдтэ һү һаалга... дээшэлээгүй. Үнгэрһэн июль һа... колхоз 270 гаран үнеэдһээ ха... даа 35 мянган литр һү һаагаа... гү, али үнеэн бүриһөө 136 литр... гаа. Нёдондоной энэ үеынхитэй... тшэхэдэ, үнгэрэгшэ июль һа... 5300 литрээр бага һүн һаа... Үнеэдэй эгээ һүтэй байдаг июль... рада сүүдхэдээ үнеэн бүриһөө... литр һүн һаагдадаг байһан... гэмшэлтэй.

Колхоз соогоо Петр Гарма... даадаг Эрээнэй гүүртынхид ... һаалгаар гээгдэжэ ябана. Июль... рада энэ гүүртынхид даалгаба... 62 процент дүүргэжэ, үнеэн б... һөө дунда зэргээр 127 литр һү... гаа. Һаалишад нүхэд Ц. Дон... ва, Д. Доржиев гэгшэд июль ... да үнеэн бүриһөө миил 90... литр һү һаагаа юм.

Колхозой үүлтэртэ үнеэдэй... мынхид нёдондонойхиһоо һү һ... гаяа нилээд доошолуулаа. 7 һ... туршада эндэ үнеэн бүриһөө ... доо 817 литр һүн һаагдаба.

Энээнһээ боложо тус ко... гүрэндэ һү худалдалгаар ... маг соогоо һүүлшын һ... эзэлнэ. Жэлэй эхинһээ хойшо ... хоздо һаагдаһан 183 мянган ... һүнэй хахадынь тооной гэхэ гү, ... 80 гаран мянгаад литр һүн ко... зой доторой хэрэглэмжэдэ г... шалагдаа.

Ямар шалтагаанһаа энэ колхо... хид һү һаалгаар гээгдэлдэ ... гээшэб?

Үбэл, хабарай үедэ һаа... үнеэдтэ бүдүүн, концентриров... тэжээл буйлуулагдангүй үгтэ... мүн үнеэд мууса харууһалагда... байгаа. Зунай һарануудта м... бэлшээриие зүбөөр эмхидхэхэ ... хайда биратай анхарал табиг... гүй. Зарим гүүртынхид үнеэ... оройтуулжа бэлшээридэ гаргa... байгаа. Обоогой арын үүлт... үнеэдэй фермын зарим һаалиша... гэмээр үнеэд һаагданшьегүй... бэлшээридэ туугдадаг байһан ...

Һү һаалгые эрид дээшэлүүл... зорилгоор малшадай дунда пол... ческэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуу... һаалишадай хоорондо социали... ческэ мүрысөө эмхидхэхэ тухай ... ратай юумэн хэгдэнэгүй. Газ... журналнууд гүүртэ, фермэнүү... саг соогоо абаашагдапагүй.

Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр ... шнев, партийна эхин организац... секретарь нүхэр Буянтуев гэгш... нимэ бэрхэшээлтэй байдалда ор... байһанаа мэдэжэ байбашье, зох... хэмжээ абанагүй.

С. Бадмае...

АХАДУҮ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ ОРОНУУДТА

СОЦИАЛИЗМЫН ЗАМААР

Фашизмын дарлалтаһаа сүлөөрһэнһөө хойшо үнгэрһэн 14 жэлэй ойн һайндэрые румын арад августын 23-да угтахаар бэлдэжэ байна. Энэ ехэ национальна һайндэртэ румын ажалшад социализмын байгуулалтада туйлаһан айхабтар ехэ илалтануудайнгаа дүнгүүдые согсолон гаргаха юм.

Арадай засагай үедэ Румыниин промышленность айхабтар түргэнөөр хүгжөө. Һүүлэй арбан жэл соо промышленностиин валовой продукцинь 4,8 дахин ургаһан байна. Үйлэдбэриин зэбсэгүүдые үйлэдбэрилгэ нёдондо жэлэй эсэс багта 1938 онойхиһоо 5,2 дахин, арадай хэрэглэлэй эд бараануудые үйлэдбэрилгэ 3,5 дахин ехээр ургаһан байгаа.

Мүн энэ үе соо хара металлургиин продукциин хэмжээн 3,4 дахин, машина бүтээлгын—7 дахин ехэ болоһон байна. Мүнөө Румын орон дотор 7,4 дахин ехэ электроэнерги, 8 дахин ехэ барилгын материал, хоёр дахин шахуу ехэ нефть, 15 дахин ехэ байгаалиин газ абтажа байна. Тэрэшэлэн бүд нэхэлгэ, гутал оёлгошье гурба дахин ехэ болоо юм.

Дэлхэйн социализмын хүсэн түгэлдэр системын бии байхадал румын арад шэнэ ажабайдалаа байгуулжа, оронойнгоо экономикын энэ айхабтар түргэн хүгжэлтые хангаа гэжэ «Ромыниа либера» газетэ тэмдэглэнэ.

Румыниин хүдэлмэришэнэй парти, арадай правительство хүндэ индустриие хүгжөөлгэдэ түсгаар ехэ анхарал хандуулна. Хунедоарска металлургическа комбинадые һэльбэн байгуулгада бүхы орон хабаадалсана. Энэ хадаа хоёрдохи табан жэлэй тон томо барилга болоно. Һэльбэн байгуулагдаһанайнгаа хойто тээ тус комбинат жэл соо булад хайлуулгые 400 мянга гаран тонноор, прокат үйлэдбэрилгые 500 мянга гаран тонноор ехэ болгохо.

Тэрэшэлэн баһа Решица, Турда, Сталино городуудта байдаг металлургическа болон машина бүтээлгын предприятинууд амжалтатайгаар хүгжэжэ байна.

Нефть болон газ малтан абалгые хүгжөөхэ хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэдэг трубопрокатна промышленность нилээд ехээр хүгжөө. Роман городто шэнэ ехэ трубопрокатна завод баригдаад, ашаглалгада үгтөө. Энэ заводой бүхы түхеэрэлгэнь, тэрэ тоодо Европодо эгээн томо трубопрокатна стан Советскэ Союзда байгуулагдаа юм. Энэ шэнэ завод трубануудые хэрэглэхэ тушаа оронойнгоо хэрэглэмжые гол түлэб гансаараа хангаха, газопроводые холо газарта дамжуулан бариха арга үгэхэ байна. Жэшээнь, табанжэлэй эсэс болотор газопровод хоёр мянга гаран километр утаар баригдаха юм.

Байгаалиин газ химическэ промышленностьда шухала түүхэй эд болон бүри үргэнөөр хэрэглэгдэжэ эхилэнхэй. Арадай засагай үедэ байгуулагдаһан Виктори городтохи шэнэ химическэ комбинат газай айхабтар ехэ аша туһатай байһые лаблан харуулаа. Тус комбинат буржуази, помещигүүдэй Румыниин бүхы химическэ промышленностиин жэлдээ хэжэ гаргадаг тухай ехэ үтэгжүүлгэ хүдөө ажахыда жэл бүри хэжэ гаргана.

Социалистическэ оронуудай ахадүүгэй хани харилсаанай газар болоһон Дунай мүрэнэй эрьеэр ехэ индустриальна барилга хэгдэжэ байнхай. Румыниин, Чехословакиин, Германска Демократическа Республикын, Польшын сүлөөтэ ажалшад хамтадаа Брайла городто целлюлозно-саарһанай томо комбинат барижа байнхай. Энэ барилга орон дотор тон ехэ суутай боложо, хани харилсаанай барилга гэжэ нэрэ абанхай юм. Юуб гэхэдэ, энэнь социалистическэ оронуудай хоорондо хани барисаа бэхижүүлхэдэ, тэдэнэй промышленностиин хоорондо холбоо байгуулхада туһалха байна. Дунай мүрэнэй олон һалаануудай хулһа намаг тус комбинадай түүхэй эдынь болохо юм. «Промышленна барилгын түрүүшын ээлжээе ашаглалгада оруулаад байхада, — гэжэ «Ромыниа либера» газетэ бэшэнэ,—энэ комбинат жэлдээ 50 мянган тонно целлюлоза гаргажа шадаха, тиигээд удаань тэрэнэй хүсэнь дүрбэ дахин ехэ болохо юм. Синтетическэ волокно болон саарһа хэрэглэхэ тушаа ахадүү социалистическэ оронуудай хэрэглэмжые шэнэ комбинат нилээд хангаха».

Арадай ажахын гол һалбари болохо нефтиин промышленность арадай засагай үедэ үзэгдөө дуулдаагүй түргэнөөр хүгжөө. Нёдондо жэлдэ Румынида 11 миллион гаран тонно нефть абтажа, тэрэнь 1938 ондо абтаһан нефтьһээ хоёр дахин шахуу ехэ болоһон байха. Гэбэшье, нефть абадаг ажалшад орондоо үшөө ехэ нефть үгэхын тула тэмсэнэ, ажалайнгаа арга метод һайжаруулжа, нефтиин шэнэ шэнэ гарасануудые шэнжэлжэ олоно. Мүнөө нефть газар дээгүүр ехээр бэдэрэгдэхэһээ гадна, баһа газар уруу гүнзэгы доро хүрэтэр малталга хэгдэнэ.

Түргэнөөр хүгжэжэ байһан арадай ажахыда ехэ хэрэгтэй энергетическэ база орон дотор саг үргэлжэ үргэдэжэ байна. Карпадай хадануудта, Бистрица гэжэ гол мүрэн дээрэ В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ хүсэн түгэлдэр гидроэлектростанци баригдажа байнхай. «Скынтейя» газетын тэмдэглэһэнэй ёһоор, энэ жэлдэ тус барилга дээрэ хэгдэхэ хүдэлмэриин хэмжээн нёдондо жэлэйхиһээ хоёр дахин ехэ болохо юм.

Байгаалиин газаар хүдэлдэг, «Стяуа Рошие» гэдэг тон томо электростанциин ямар ехээр үргэдхэгдэжэ байһан тухай «Мунка» газетэ хөөрэнэ. Эндэ шэнэ турбогенератор ашаглалгада оруулагдаа. «Мүнөө ТЭЦ хадаа Трансильвани болон Мунтениие электроэнергеэр хүсэд хангаха аргатай болоо».

Оронии индустриализацилга хүдөө ажахын техническэ зэбсэгжэлгые һайжаруулха арга олгоо, хүдөө деревниие социалистическэ ёһоор шэнэдхэн байгуулха шиидхэхы нүхэсэл боложо үгөө. Мүнөө жэлдэ МТС-үүд болон гүрэнэй ажахынууд үшөө 6000 трактор, 5500 комбайн, 6400 тракторна сеялкэ болон культиватор, мүн бусадшье олон техникэ абаха юм. Эдэ машинанууд хүдөө ажахын социалистическэ секторые саашадань хүгжөөн бэхижүүлхэ шэнэ ехэ, хүсэтэ арга нүхэсэл болохо байна. Мүнөө Румыниин бүхы ажалша таряашадай 45 процентнь социалистическэ секторто хабаадан ороод, бүхы газарай 53 процентые (гүрэнэй ажахынуудтай хамта) эдлэжэ байнхай.

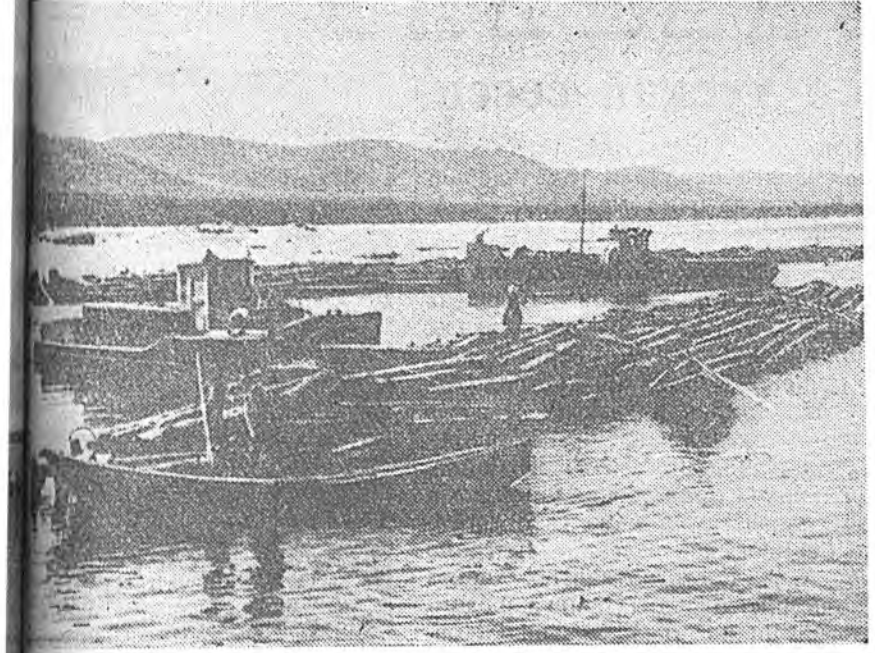
Румыниин арадай ажахын түсэбэй ёһоор хүгжэлтэнь революционно шэнжэтэй юм. Тэрэ хадаа буржуази, помещигүүдэй гуримай хүндэ хүшэр улэгдэлые—үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй тэгшэ бэшээр ашаггүйгөөр хубаарилһан ябадалые үгы хэхэдэ туһална. Фабрика, заводуудые байгуулхада, Румыниин, гадаадын капиталистнууд гансал ехэ ашаг олзо оложо абахын хойноһоо тэгүүлдэг, харин арадай аша туһые хараадаа абадаггүй, промышленностиие зүбөөр хубаарилан байгуулха тухай оролдодогшьегүй байгаа.

Мүнөө Румынида бэелүүлэгдэжэ байгаа промышленна барилга энэ ушарые үндэһөөрнь хубилгажа байна. Молдова, Добруджа, Олтения гэжэ городуудта, Венгриин Автономно областьдо олон арбаад томо томо фабрика болон заводууд бодхоогдоо, электростанцинууд байгуулагдаа. Эндэ машина бүтээлгэ, нефть болон газ болбосоруулга, барилгын материалнуудые үйлэдбэрилгэ, бүд нэхэлгэ, гутал хубсаһа оёлго, медикамент болон эдеэ хоол хэжэ гаргалга эмхидхэгдэнхэй.

Өөһэдынгөө марксистско-ленинскэ партиин хүтэлбэри доро румын арад гэрэлтэй һайхан, хүхюун омог ажабайдалай замаар эрид урагшаа зорино, социализмын болон эб найрамдалай бүхы лагериие бэхижүүлхэ хэрэгтэ шухала хубитаа оруулна.

Е. Киселев.

Бухарест.

Байгалай леспромхозойхид 8 һарынгаа түсэб болзорһоонь урид, августын 12-до дүүргэбэ. Зураг дээрэ: Байгал далайгаар урадхуулхаяа Түрхэ гол дээрэ суглуулагдаһан байһан хэһэг модонууд.

А. Мантаевай фото.

Шофёр Иван Шолхоев

...эгээн сагаан гэрэлтэ тунгалаг ...үглөөгүүр һэн. Ажалда гарахаяа ...лааршаһан Курбын леспромхозой ...гэдэхи модоной пунктын шо...нуудай даабари, түсэбүүд тухай... хөөрэлдэн байба. Тэдэнэй нэгэн ...омашинаяа тоһодохо зуураа бу...кархиһан гараа зүлгэ ногоондо ...шажа байха хоорондоо, халан ...рэнэ:

— Би июль, август һаранаудта ...һан даабаряа 150 процентһээ ...ошо бэшээр дүүргэхэб,—гэжэ мэ...гүлээд, нүхэдни «юу хэлэхэнь ...?» гэһэндэл нэгэ нэгээр хараа...лан байгаа һэн.

—Иван, хии талаар бү табижар...л даа,— зарим үдэрнүүдтэ дүүргэ...шье болохош, теэд хоёр һара ...шэмнай нилээд ехэ саг лэ,—гэ... тэндэ байһан нэгэ шофер шог...һон маягтайгаар дуугарна.

—Болил даа, залхуу шамда нэгэ ...эр жэлэй тухайл,—гэжэ тугаарай... шофёрнай ёгтолон хэлээд, ажал... гарахаяа автомашина тээшэ ...обо. Энэмнай Тээгдын пунктын ...та шофер Иван Шолхоев гээшэ. ...хэр Шолхоев «МАЗ-501» маркын ...томашина даагаад, тэрээндэ ...эн ёһоор хандажа, ямаршье саг... машинаяа бэлэн байлгадаг юм. ...имэһээ Иван Шолхоев ажаллажа ...ахадаа «машинам эбдэрээ» гээд ...сожо байха гээшые огто мэдэ...гүй, даабари түсэбүүдээ ходо ...ргэжэ байдаг.

Хүдэлмэришэдэй машинадань мо... ашажа, буулгажа байха үедэ нү... Шолхоев тэдэнэртэ эдэбхитэй... туһалдаг. Хүдэлмэришэдшье ...анай зангые һайса мэдэдэг боло...нхой юм. Шолхоевой машинаяа ...гэ жэгдээр дүнгинүүлэн ой соогуур ябахыень хүдэлмэришэд харахатаяа хамта, «зай нүхэд, Ивамнай ерэбэ. Машиныень түргэн ашаалаад табижархия» гэлдэн, бэеэ зэһэжэ эхилдэг.

Уданшьегүй июль һара үнгэржэ, шофёрнуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөнэй дүн гаргагдаба. Харуулгын самбарай дэргэдэ суглараһан шофернууд үнгэрөөшэ һарада хэһэн ажалайнгаа дүнгүүдые хаража байхадаа:

— Ивамнай хэлэһэндээ хүрөөл даа. Һарынгаа түсэбые 150 процент дүүргээ. Зарим үдэрнүүдтэ 160-да хүргөө юм. Шангал эрэ байна даа, —гэлдэжэ байжа хөөрэлдэхэдөө: — Байза, бидэнэршье Иванһаа юугээрээ дутаабибди. Үнэхөөрөөшье, түсэбөө дүүргээд, һанаагаа амаршахамнай буруул байна. Ажаллахал хэрэгтэй,—гэлдэжэ даабари, түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэ гэһэн тогтоол гаргаба. Тиихэдэнь Иван Шолхоев бүришье урмашаад, ажалаа эршэмтэйгээр ябуулхын хажуугаар, өөрынгөө баян дүй дүршэлые нүхэдтөө дамжуулжа үгэдэг болонхой.

Иван Шолхоев июль һарада 1050 кубометр модо шэрэхэ даабаритай аад, 1550 кубометр шэрээ юм. Тиигэжэ хэлэһэн үгэеэ хэрэг дээрэнь дүүргэһэн Шолхоев август һарынгаа даабарине үглөө мүнөө дүүргэхэсэ байна.

Эрхим нүхэрэйнгөө жэшээгээр ондоо шофёрнуудшье даабаряа баһал үлүүлэн дүүргэнэ. Шофернууд Иван Тихонов, Фёдор Краснопеев болон бусад ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлжэ, Иван Шолхоевһоо балайшье хожомдоногүй.

К. Турков.

ВСХВ-дэ хабаадагшадай дүй дүршэл тухай ном

«Советская Россия» газетын хэблэл «Алас Дурна зүг» гэжэ шэнэ ном Москвада барлан гаргаба. Тэрэ номые хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкын «Алас Дурна зүг» гэжэ павильоной хүдэлмэрилэгшэд зохёон бэшэһэн байна.

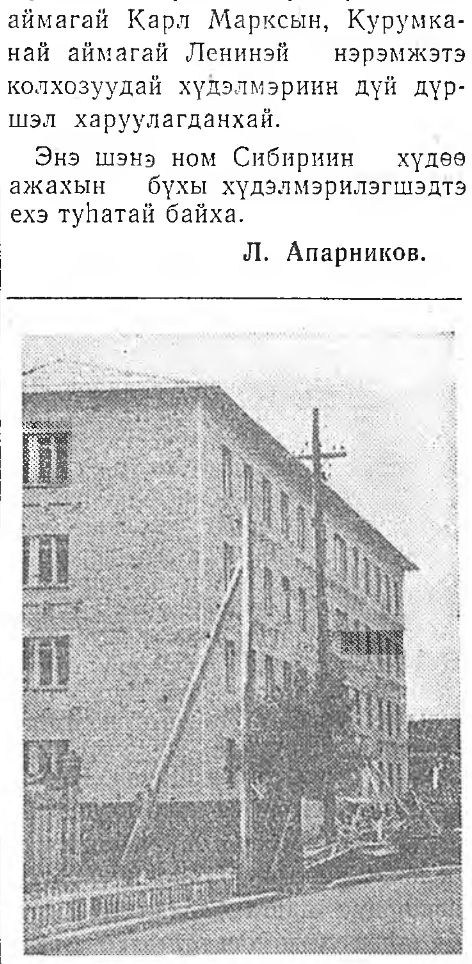
Шэнэ ном дотор Бурядай, Яхадай АССР-нүүдэй, Приморско, Хабаровска хизаарнуудай, Амурай, Читын, Сахалинай, Камчаткын, Магаданай областьнуудай түрүү ажахынуудай дүй дүршэл харуулагдана.

Ороо̂һо таряа, огородой эдеэ ургуулха, малай тэжээл ехээр абаха, эбэртэ бодо мал үсхэбэрилхэ, тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ, хонин ажал, гахай хүгжөөхэ, тахяа үсхэбэрилгэ гэхэ мэтэ асуудалнууд номой зарим бүлэгтэ толилогдоо.

Бурядай АССР-эй түрүү ажахынуудай дүй дүршэл тэрэ ном дотор согсологдоһон байна. «Т. С. Мальцевай дүй дүршэлөөр хахалагдаһан сэбэр пар» гэһэн бүлэг дотор Торинин аймагай «Заветы Ильича» колхоздо эрхилэгдэжэ байгаа агротехническэ хэмжээ-ябуулгын системэ тухай, «Ороо̂һото ургамалнуудай ургаса амяарлан хуряалга» гэһэн бүлэг дотор Кударын аймагай колхозуудай дүй дүршэл харуулагдана. «Эбэртэ бодо мал үсхэбэрилгэ, тэрэнэй ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлгэ» гэһэн бүлэг дотор Кударын аймагай «Путь к коммунизму» колхозой хүдэлмэри тодорхойгоор бэшэгдээ. «Хони үсхэбэрилгэ—Забайкальеда мал ажал хүгжөөлгын гол һалбари мүн» гэһэн бүлэг дотор Баргажанай аймагай Карл Марксын, Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай хүдэлмэриин дүй дүршэл харуулагданхай.

Энэ шэнэ ном Сибириин хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ ехэ туһатай байха.

Л. Апарников.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Үдын Каландарашвилиин үйлсэдэ баригдажа байһан байрын шэнэ гэр.

Л. Хайдуровай фото.

Колхозуудта үгтэхэ шэнэ машинанууд

Тракторта хабсарагдан таряа ...арлан хуряадаг «ЖН-4, О» мар...н машина манай республикада ...жэ эхилээ. Энэ машина «Бела...сь» тракторта хабсаргагдадаг ...йха юм. Тэрэ машина час соо 2—2,5 га таряа хадаха шадалтай.

Абтаһан эдэ 11 жатка Наһатын РТС-эй зонын колхозуудта үгтэхэнь.

М. Петров,
БурАССР-эй Хүдөө ажахын министерствын инженер.

Уран зохёолой булан

Д. ДАМБАЕВ

БАЯР

Холын газарһаа Эхэ Бурядаа бусажа,
Хонгор нютагай тунгалаг агаараар амилбаб.
Холшор наһанай хани нүхэдөөр уулзажа,
Хонгёо дуунай эршэ үшөө шангалбаб.

Эрдэм үзэжэ, МГУ ошожо һурахадаа,
Энхэ Москва, Алтай, Крымээр ябахадаа,
Элдин дайда, эрдэни хэлэн хоёроо
Эльгэ зүрхөөр һанажа ябаалби хододоо!

Олон яһанай басагад, хүбүүдээр хамта,
Орон нютагаа магтан дурдааб баяртай.
(Онсо һайхан, сэнгүү наратай, жаргалтай
Омог хүхюун һурагша зомди булта).

Байгал далай, Саян уула тухайгаа
Баранда хөөрэн, бурядаар шүлэгөө уншааб —
Баян, огсом, хүгжэмтэ хэлэмни! Шамайгаа
Бардам хоолойн хонгёо дуугаар танюулааб!

Ц. ДОРЖИЕВ

ҮГЛӨӨГҮҮР

Сонхоёо нээмсээрэм намжаа үглөөгүүр,
Сэсэгэй хоншуухан үнэр хангалтаа.
Намилзан долгилоошо таряалан дээгүүр,
Ниидэжэ булжамуур дуугаа татаа.

Уужам даа нютагни, захагүй тэниижэ,
Унаяр манаяа һэбинэ дунгяаран.

Сэлмэг огторгой харагдана, сэнхиижэ...
Сасаһаар туяагаа гараба наран.

Бэлшээридэ хушууриһан малнуудай тоое
Бүридхэжэ ядашоо юм гү даа,—
Тунгалаг агаарта булжамуур дэгдээд,
Татажал байна хүхюухэн дуугаа...

Ц. ЖАМБАЛОВ

СИБИРИИН ХҮЛЭГ

Сахилма дэлһээ надхуулан һубяад,
Шабхадуулһан мэтэ һүрөөтэйгөөр,
Элдин дайдаар хүлбэрэн һуняан,
Эмниг хүлэг жороо табяа.

Зуун жэлнүүдые хойноо үлөөн,
Зун, үбэлнүүдые гаталан дабхяа.
Янгинама жабарай һойлто мэдүүлэн,
Ямарханшье гүйгөөшые ахин ахяа.

Тала нютагай малша бурят
Тархишье һайхашаадаг һэн. Зүгөөр
Гансаарданги тэрэниие холоһоо хараад,
Гараа һарбайгаа ород нүхэр.

Тэнгэри газар хоёрой хоорондо
Тэнсүүгэй ехэ тулалдаан эхилээ.
Хүнүүдтэ булигдаха байһан хорондоо
Хүлэгшье табилуулжал мэдээ.

Эрье боориие зоргон соогоо
Эгсэ сабшаа туруугаараа.
Хүүргын тулааһа аман соогоо
Хөөһэ бууpaca химэлэн гаараа.

Булгина. Дэбхэрнэ... хөөһэ бууран,
Булигдахагүйб гэһэндэл мундуурхана.
Булгижа номгорно. Нюрган дээгүүрнь
Бурят ород хоёр эмээл тохоно.

Улам жэрэмынь бүхөөр татагдаа,
Ульгам жороомнай хазаарлагдаа.
Ардаг хүлэгэймнай туруунууд түбэрхэнь,
Аяар холуур алтан ошо сасаруулхань.

***

Ангар мүрэн — Сибириин хүлэг, —
Алишье зүгэй һорёондо түрүүлдэг.
Юундэб гэхэдэ, туһатай ажал хэдэг,
Юрын хүнүүдтэ жолоогоо барюулдаг.

А. ЖАМБАЛДОРЖИЕВ

ЛИРИКЭ

Дуулим талам дурамбай соо бэшэ—
Дулаахан зунай һалхинда үлеэлгэн,
Дуураһан сэдьхэлым энхэрэн эльбэжэ,
Дуулан хэлбэлзэн урдам хэбтэнэш.

Тэнгэриинш сэнхирээр нюураа угаажа,
Тэрэнгиинш үнэр бэедээ адханам.
Алтан гургалдайнш аялга һажаажа,
Амаран сэлмэжэ хододоо шаданам.

Мэдэрэлэйнгээ зангилааһаа замуудые
һуража,
Мэргэжэлэйнгээ алтан һабагша гарганам.
Халуун наранай элшэ — һурша
Харбана намай. Бинь һарганам.

Замбуулин агуу түбидэ хамаатай
Заахан хубинь байһанаа мэдэрнэб.

Сэдьхэлэйм долгёор зэрэлгээ татаатай
Сэнхир талаараа заяагаа бэдэрнэб.

Номин Байгалайм эрьеһээ наашаа
Номгон һэбшээн ниидэн хүрэжэ,
Энэ талада золтой түрэжэ,
Эдир залуу дуутай ябааша

Намай эльбэн, нюдыем аршаад,
Намдуу аалин һөөргөө бусана.
Мүнхэ Саридагай эмтэ аршаан
Мүнгэн дуһалаар досоом сасана.

...Дуулим талам! Зүүдэн соом дахижа,
Дулаахан үдэрэй амяар жэргэнэш.
Дууpaагүй мэдэрэлым һэргээн һахижа,
Дуулан хэлбэлзэн шуһандам шэнгэнэш.

А. БАДАЕВ

ДАЙШАЛХЫ ЗАМАЙ ЭХИН

Алтан одохонуудые мүрэнүүдтээ зүүнхэй,
Арадтаа ашыень харюулжа үрдеэдүй хүн
Аргаахан ороо һэм, сэдьхэлээ хүдэлэнхэй,
Алдар солын таһалгада аали, абяагүйхэн.

Агаарай баатарнууд шэртэнэ ханаһаа,
Агуу байлдаанда алдаршаһан баатарнууд.
Зариман мүнхэрөө һэн штурвалаа бариһаар,
Намтарнуудаа багтаагаад хэдыхэн мүрнүүдтэ.

Амидыл нүхэднай, бидэнтэеэ алхалсана,
Арадай дуунууд соо дахинаа мүндэлэн.
Нүгөөдэ зариман харуулда жагсана,
Найдамтайгаар дайсадаа угтахаар бэлэн.

Дайшалхы замдам юрөөнэл даа тэдэ,
Дуудан, даллан ерээдүйн баатаршалгада.
Самолёдой зүрхэн—двигательдэл жэгдээр
Сохилно гү зүрхэнш, наринаар шалга.

Эдээндэл тангаригаа дүүргэжэ шадаха гүш,
Эхэ ороноо хамгаалан нэгэтэ бодоод?
Энээхэн таһалгада дахинаа бусаха гүш,
Эдэнтэй зэргэлхэ эрхэтэй болоод?

Алтан одохонуудые мүрэнүүдтээ зүүнхэй,
Арадтаа ашыень харюулжа үрдеэдүй хүн
Таһалгаһаа гараа һэм, дали ургашанхай,
Эдир наһаяа алгад гэшхэн.

Республикын уранзохёолшодой III съездын урда тээ

БУРЯТ УРАН ЗОХЁОЛ ТУХАЙ БОДОМЖОНУУД

...Ерэхэ 1959 оной хабар Эхэ оро...мнай ниислэл хото Москвада ...рят литература болон искусствын ...ёрдохи декада болохоор хүлеэгдэ...э байнхай. Декадаһаа урид, бури...адаа республикымнай уранзо...лшодой гурбадахи съезд боло...нь. Тиимэһээ манай уранзохёол...од өөһэдтөө сэхэ хабаатай маша ...з событинуудта ойртожо ябана ...эшэ.

Бурядайнгаа уран зохёол тухай, ...рэнэй хүгжэн дэбжэһэн зам, саа...адаа урган һалбарха арга болом...о тухайнь дурсагдагша ехэ собы...нуудай урда тээ журнал, газетэ...удэй хуудаһан дээрэ һайсахан ...лсэхэ хэрэгтэйл байна. Тиимэһээ ...ан зохёол тухай, илангаяа най...руулга зохёол болон мүнөөнэй бай...алда эдэбхитэйгээр хабаадалга ...хай хэдэн үгэ һанамжаяа бэшэл...хэ гэһэн бодол түрэһэн байгаа.

1. НАЙРУУЛГА ЗОХЁОЛДО АНХАРАЛАА ТАБИЯ

Зай, бурядаймнай найруулга зо...ёол ямар хабаараа ургажа, дэб...жэжэ байна гээшэб?

Тэрэнэй ургалтын зам бүгэдэндэ ...эдэжэ ха юм даа. Бурят уран ...охёолой үндэһэ һуури табигша Хо...а Намсараевич Намсараев, Жам...о Тумунов, Ц. Дон, Чимит Цыден...амбаев гэгшэд найруулга зохёолой ...алаар яһала ехэ юумэ хэһэн зон ...айна гээшэ. Энэмнай бурят най...руулга зохёолой хүгжэһэн түрүү...шын зам, эхин шатань гэлтэй. Зү...өөр, энээн дээрэһээ хараад ерэхэ...э, ехэл үсөөхэн уранзохёолшод ...найруулга зохёол бэшэдэг байһан ...байна.

Харин һүүлэй үедэ тусгаар эрдэм һургуули, литературна институт, университет гэхэ мэтые дүүргэжэ гараһан шанга шанга хүбүүд үргы шэнгеэр олон боложо, аха заха уранзохёолшодтоёо хамта бурят уран зохёолоо саашань дэбжээлсэжэ байнал. Тэдэнэр булад гууpһаараа хүсэтэ зэбсэг хэжэ, арад зонойнгоо алас холын нангин хэрэгтэ хубитаяа оруулхын түлөө, шадал зэргээрээ туһалхын түлөө оролдоно. Тэдэмнай хэд гээшэб гэхэдэ, Дашарабдан Батожабай, Николай Дамдинов, Цыденжаб Жимбиев, Дамба Жалсараев, Чимитрэгзэн Намжилов, Гунгаа Чимитов, Цыренбазар Бадмаев, Солбон Ангабаев, Алексей Бадаев, Владимир Петонов болон бусад.

Яһала олоншье зохёолшод бии болоо. Гэхэтэй хамта, эдэнэймнай олонхинь шүлэгшэд байна. Тон үсөөнхинь найруулга зохёол бэшэдэг.

Иимэ ушар байдалтай тохёолдоод байхадаа, найруулга зохёол саашань хүгжөөхын тула, уран зохёолой энэ шухала һалбарида нюргаараа харахаяа болижо, одоолшье нюураараа харахын тула юу хэхэ, ямар хэмжээ абаха гээшэбибди? Нэгэ иимэ һанамжа байна: **барандаа найруулга зохёол бэшэдэг болоёыл!** Найруулга зохёол хадаа уран зохёолой эгээн холо һүрэдэг, эгээн холын сагаалса тудадаг хүндэ үхэр буу мэтэ юм гэжэ хэлсэдэгшье байна. Энэншье зүйтэйл гээшэ аабза. Нээрээшье жаа жуухан шүлэг бэшэжэ һуунхаар, томо томо найруулга зохёол бэшэдэг болоо һаа дээрэ бэшэ аал? Арад зоной хэрэгтэ һураггүй туһа ехэтэй байха бэшэ гү? Жэшээлэшэгүй дээрэшье, сасуулашагүй туһа ехэтэйшье байхал байна. Тиимэ һэн хойнонь маанар, уранзохёолшод, үбгэн залуугүй, олоороо найруулга зохёолдо шэлжэн орожо, хурдан булад гуурһанайнгаа хаба хүсые энэ холо сохисотой, аша туһа ехэтэй хэрэгтэ зорюулха уялгатайбди. Найруулга зохёолдо хүсэеэ туршамаар хүбүүдшье бии. Тэдэнэр бэшэхээ һанаа һаа, барандаа бэшэжэ шадахал байха.

Гэхын хажуугаар, шүлэг огтолон бэшэхээ болихо ёһотой гэжэ хэлэгдэнэ бэшэ. Шүлэг бэшэхэ хэрэгтэй. Зүгөөр тэрэниие бэшэхэдээ иигэн тиигэн ормоглоод лэ, редакцида асаржа хаяха бэшэ, харин тон һайнаар, тэрээн соохононь холо тудасатайханаар, гүнзэгы удхатай, бодолтойхоноор бэшэхые оролдохо юм ааб даа. Шүлэг бэшэхэл һаа һайнаар бэшэхэ, үгыл һаа үгы ябаашань холо дээрэ. Бирагүйхэн шүлэгүүдые ном болгожо гаргаад, Книготоргын базада гү, али аймпотребсоюзай склад соо тооһоной дэбисхэр, хулганаанай ноохой болгожо хэбтүүлһэнэй хэрэг юуб? Һонигүйгөөр, мууханаар бэшэгдэһэн номуудай гаргагдадаг ябадал уншагшадай ном багаар худалдан абадаг шалтагаанай нэгэн ха гэжэ һанагдана. Һайн номые юрэдөө ямар уншагша худалдан абаха дурагүй байха һэм. Зүгөөр тон муугаар хүдэлдэг книготоргынхидые сагааруулхын тула иигэжэ хэлэгдэнэ бэшэ. Книготорг муугаар хүдэлдэг, мүнөөшье һайжараһан юумэнь үгы. Книготоргын хүдэлмэри, номой шанар—эдэ хоёр ондо ондоо асуудал ха юм. Тэдэ хоёрые зэргэ һайжаруулжа, Книготоргыншье хүдэлмэри эрид шангадхаха, номойшье шанар үргэхэ шухала гээшэ ха.

Гадна, үшөө иимэ дүршэлөөр хүдэлхэдэ яаха юм: томо томо найруулга зохёол бэшэхынгээ забһарта, толгойгоо амаруулангаа, сүлөөтэй сагтаа, яаралгүйхэнөөр шүлэг эреэлхэдэжэ, годируулхадажа һууха болохо бэшэ гү? «Түргэн—түүхэй, удаан—даамай». Яаралаар бэшэгдэһэн шүлэг ядуухан байха, удаахан бэшэгдээшэнь удха, шанар һайнтай байха ха юм. Чимит Цыдендамбаев эгээл иигэжэ хүдэлдэг: Томо томо зохёолнуудые бүтээхынгээ забһарта шүлэг, рассказуудые бэшэжэрхидэг байна. Тэдэ шүлэг, рассказуудаа толгой соогоо үнинэй хадагалжа, олон жэлдэ болбосоруулжа ябадаг хэбэртэй.

Хараха янзада, найруулга зохёол бэшэдэг ехэ ехэ уранзохёолшодшье зохёолойнгоо замые хэзээшье шүлэгөөр эхилһэн байдаг. Энэ хадаа ямаршье зохёолшодо хэзээ нэгэтэ, заатагүй тохёолдохо зам гээшэ аа гү гэжэ һанамаар. Ушар иимэһээ энэ зайлашагүй замдаа манай залуу шүлэгшэдэй эртээнһээ бэеэ бэлдэжэ, бага зэргээр рассказ, очерк бэшэдэг һаань, жэгтэй һайн байгаа.

2. МҮНӨӨНЭЙ БАЙДАЛДА ЭДЭБХИТЭЙГЭЭР ХАБААДАЯ

Дээрэ хэлэгдэһэнһээ гадна, үшөө нэгэ иимэ асуудал бии. Найруулга зохёол бэшэдэг болоһон зарим нүхэднай, нэрлэжэ хэлэбэл, Чимит Цыдендамбаев, Дашарабдан Батожабай, Николай Дамдинов (кинодраматургиин талаар) гэдэгүүднай, юундэшьеб, ходол хуушанай темэдэ бэшэхээ тэгүүлнэл. Юундэ тиигэнэ гээшэб? Хуушанай юумэ бэшэхэдэнь али хүнгэн байна гээшэ гү? Жэшээлхэдэ, Чимит Цыдендамбаев найруулга зохёол бэшэдэг болоһонһоо хойшо XIX зуун жэлэй хахадһаа нааша гарахаһаа яагаашьдүй, нөөхил архивайнгаа тооһо залгиһан зандаа һууна ха юм даа. Магад мүнөөнэй юумэ бэшэхэм гэжэ фабрика, заводуудаар, колхоз, совхозуудаар хүбхэн болотороо гүйлгэнхаар, Казанска университедэй һэрюухэн библиотекэ соо хүлөө жиигээд, архивай зузаан зузаан дансануудые яаралгүйхэн ирахадажа һууxадань аятай зохид, бэедэнь амар байгаа гү? Хүлһэ һалһан болотороо гүйлгэхэшье хэрэггүй, хүн зоноор эсэтэрээ хөөрэлдэхэшье хэрэггүй, ажабайдалай орёо далда зүрилдөөнүүдые элирүүлэн шэнжэлхэшье хэрэггүй, нээрээшье һөөл зохид, һөөл амар байба гээшэ аабза.

Олон удаан жэлдэ XIX зуун жэлэй тооһо хүдэлгэжэ һуухын хажуугаар мүнөөнэй темэдэ Чимит Цыдендамбаевaймнай нэгэ бишыханшье повесть бэшэжэрхидэг һаань, айхабтар һайн байгаал даа. «Түүхын роман бэшэхын тула шуһа мяхаараа зорюута урданай байдал руу ороо хүм» гэһэншүүгээр энэ уранзохёолшо городой эдэбхитэдэй, зохёохы интеллигенциин суглаанай трибуна дээрэһээ мэдүүлээ һэн. Теэд урда зуун жэлэй хүн болонгоо болошохогүйн тула забһартаа нэгэ тиимэ шэнын юумэ бэшэжэ, мүнөөнэй амтатай һайхан агаараар ·бага зэргэ амилаад туршыш даа гэжэ нүхэрөө съезд дээрэ уряалхадамнай яаха юм?

Дашарабдан Батожабай түрүүшээр мүнөөнэй юумэ бэшэжэ эхилһэн аад, мүнөө һөөргөө уг гарбалайнгаа үе саг уруу шургашоо. Тиигэбэшье нүхэрнай түүхын оеорто тиимэшье удаан шэнгээгүй, удангүй гэрэлтэ нарата мүнөөнэй юртэмсэдэ гаража ерэхэл аабза гэжэ найдахаар.

Тэрэшэлэн Николай Дамдинов киносценари зохёоходоо өөрынгөө түрөө гараадүйн сагай юумэ бэшэхэ дуратай байба. Магад түрөөгүйнгөө байдалые мүнөөнэйхиһөө үлүүгээр мэдэхэ байба гээшэ гү, али яаба гээшэб? Һанаад ерэхэдэ, тад һөөргэ байхаар шэнги. Теэд Дамдиновнай ходол хорёод оной юумэ бэшэжэ байхагүй, хэзээшье нэгэ наашаа, мүнөөнэй үе худар нюураараа харахал байха. Зүгөөр, хэзээ наашаа харахаб?

Богонёор хэлэхэдэ, эдэ нүхэднай хуушанай юумэ бэшэжэ, шалаха юм һаа шалахаар, ангаха юм һаа ангахаар болоол ёһотой. Харин саашадаа шэнын юумэ бэшэжэ, шэнэхэн, һэрюухэн айраг тарагаар умдаа харяаха ёһотой гэжэ найданалди. Теэдшье арад зонойнгоо мүнөөдэрэй байдалда ямар нэгэн хүй һалхин, хэмэл одон, шулуун солир мэтээр нэбтэрэн орожо, хэжэ байһан агууехэ нангин хэрэгтэнь, үдэр бүриинь ажал хүдэлмэридэ шэнэ түлхисэ үгэлсөө һаа, уранзохёолшын сээжэ зүрхэндэ хэды ехэ баяр, жаргал булгилха гээшэб! Наһанайнгаа хэрэгые гэлтэй гү, али зүбөөр хэлэбэл, арад зонойнгоо урдахи хүндэтэ уялгаяа дүүргэжэ эхилһэндээ али тухай сэдьхэл хананги ябагдаха гээшэб! Арад зонойнгоо мүнөөнэй ажал хэрэгые булад гуурһаараа дүнгэлсэхын хажуугаар, ажабайдалдань эдэбхитэйгээр оролсожо, хэрэглэгдээгүй арга боломжыень элирүүлжэ үгэхэһөө, ажабайдалыень урагшань, гэрэлтэ нарата коммунизм тээшэ дабшуулалсажа үгэхэһөө һайн һайхан үг зорилго уранзохёолшодо байха аал! Түрэл инаг Коммунистическэ партимнай маанар, уранзохёолшодой үмэнэ эгээл иимэ эрилтэ табина ха юм.

Мүнөөнэй темэдэ шэнэ һайн зохёол оло олоор, тэбэри тэбэрёэр бэшэдэг, арад зонойнгоо мүнөөнэй байдалда эдэбхитэйгээр хабаададаг болоёыл, нүхэд уранзохёолшод!

Б. МУНГОНОВ.

ЭРХИМ БАРИЛГАШАД УРМАШУУЛАГДАНА

Һүүлэй жэлнүүдтэ Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо барилгын хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябуулагдана. Колхозой центр шэнээр урилагдажа, байрын гэрнүүд олоор баригдана. Колхозой шэнэ центртэ правлениин байшан, автомашинын гараж гэхэ мэтэ барилганууд бодхоогдоно.

Тохой нютагта тугалай байра шэнэлэгдэн заһагдаа. Энэ хүдэлмэридэ дархашуул Ойдоп Дашанимаев, Ширап Бальчинов, Максим Раднаев, Дабацырен Бадмаев гэгшэд оролдосотой һайнаар ажаллажа, үдэр бүриингөө даабарие 160—180 процент дүүргэдэг байгаа. Энээнэй ашаар тугалай байрые 6 үдэр болзорһоонь урид заһабарилжа дүүргээ. Тэрэнэйнь түлөө колхозой правлени дархашуулай звенодо 2 мянган түхэриг шан барюулба.

Мүн эндэ 1000 тонно таряа хадагалха склад шулуугаар баригдажа байнхай. Энэ барилга дээрэ хүдэлжэ байһан залуу дархашуул Сергей Старцуев, Владимир Гармаев, Максим Старцуев болон бусад үдэрэйнгөө даабарие 115—120 процент дүүргэнэ. Тэдэнэрһээ һургуулиин һурагшад Владимир Галданов, Геннадий Дабаев, Владимир Цыренов гэгшэд гээгдэнгүй, оролдосотойгоор ажаллана.

Д. Цагадаев.

Сэлэнгэ.

Морягуудтай барисаагаа һайжаруулна

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүдтэ манай Бурят республикын комсомолшууд Амурай Улаан тугта флотилиие шефтээ абаһан юм. Республикын комсомолшуудай суглуулһан зөөреэр «Бурят-Монголой комсомолец» гэжэ бронекатер бүтээгдэһэн байгаа. Комсомолшууднай дайнай һүүлээрхи жэлнүүдтэшье шефтээ абаһан флотилитай барисаагаа һайжаруулжа үргэлжэлөө.

Энэ жэлдэ үнгэргэгдэһэн Далайн-Сэрэгэй Флодой Үдэрэй урда тээхэнэ Амурай флотилиинхидһээ республикымнай комсомолой организациин нэрэ дээрэ һайндэртэ хабаадаха уряал ерэһэн байна. Уряалыень хүндэтэйгөөр хүлеэн абажа, республикымнай 9 хүн һайндэртэ ошоо һэн. Тэдэнэй тоодо: ПВЗ-гэй эрхим хүдэлмэришэн, олон станок дээрэ хүдэлдэг Юрий Субботин, Сэмбын фабрикын инженер Ангелина Апексимова, мяха-консервын комбинадай хүдэлмэришэн Валентина Полуновская болон бусад ошолсоо. Тэдэнэртэй бидэнэршье ошолсоһон байгаабди.

Манай делегаци морягуудай ехэ зугаа найрта хабаадалсаһанайнгаа һүүлээр арбаад үдэрэй туршада Владивостогто байха зуураа, экскурсяар музейнүүдтэ ороһон, корабльнуудаар, далайн сэрэгэй эрье шадарай базануудаар, түүхэтэ газарнуудаар ябаһан байна.

Уһан доогуур ябадаг онгосонуудта алба хэдэг морягуудтай уулзааби. Тэндэ нютагаймнай хүбүүд магтаалтай һайнаар алба хэжэ байһан байба. Тэдэнэр бултадаа мүнөөнэй түрүү техникые амжалтатайгаар шудалжа, дайшалхы болон политическэ бэлэдхэлэй талаар эрхимүүдэй зэргэдэ ябалсана. Улан-Удэһээ флодто алба хэжэ байһан офицер Олег Евлаков, матросууд Александр Бурдуковский, Григорий Калашников, Александр Митрофанов болон бусад нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй болонхой.

Морягууд республикымнай залуушуултай бэшэг абалсажа байхын тулада адресуудаа үгөө. Мордолгымнай урда тээ болоһон вечер дээрэ соединениин бүхы комсомолшууд суглараа. Тэдэнэр республикымнай пионерэй, комсомолой организацинуудта библиотекэнүүдые, дамжуулгын тугуудые, кубогуудые мантай эльгээгээ.

Уһан доогуур ябадаг нэгэ онгосын экипаж хүүгэдэй байшангуудай нэгые шефтээ абаха гэжэ шиидээд, тэндэ хүмүүжүүлэгдэгшэдтэ «Москва» гэжэ фотоаппарат бэлэглээ.

Флотилиинхид Бурядай комсомолшууд болон залуушуулда хандаһан хандалга бэшэг абаха зуураа, тэдэнэрые социалистическэ мүрысөөндэ уряа. Мүрысөөнэй дүн ВЛКСМ-эй 40 жэлэй ойн һайндэртэ гаргагдаха байна.

Гастрольдо ябаһан Бурядай Ленинэй орденто оперо, баледэй театрын артистнар вечер дээрэ концерт харуулжа, офицернүүд болон матросуудые ехээр һонирхуулаа.

Г. Банчиков,
В. Бараев.

Кударын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой үрэ-жэмэсэй сад соо малина, крыжовник, вишни, ранеткэнүүдэй 2 мянга шахуу эшэиүүд ургана. Мүнөө жэл энэ сад соо малинын һайн ургаса абтахань. **Зураг дээрэ:** колхозой сад харуулагдана.

А. Бадаевай фото.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ООН-эй Генеральна Ассамблейн онсо тусхай сесси

НЬЮ-ЙОРК, августын 21. (ТАСС). Августын 20-до ООН-эй Генеральна Ассамблейн онсо тусхай сессиин үглөөнэй заседани дээрэ Дүтын, Дунда Зүүн зүгтэхи байдал үргэлжэлүүлэн зүбшэн хэлсэгдээ.

Заседаниин эхиндэ Цейлон, Йеменэй делегадууд үгэ хэлэхэдээ, Америка, Англиин сэрэгые Ливан Иордани хоёрһоо дары түргэнөөр гаргаха гэһэн эрилтэ дэмжэбэ.

Норвеги болон бусад зургаан ороной дурадхаһан резолюци соо Америка, Англиин сэрэгые гаргаха тухай юуншье хэлэгдэнэгүй. Тиимэһээ хэдэн олон оронууд энэ резолюциие дэмжэхэгүй байна гэжэ Цейлоной делегациин толгойлогшо Кореа хэлээ. Цейлоной делегаци бусад хэдэн гүрэнүүдэй делегацинуудтай хамта резолюциин проект өөһэдынгөө зүгһөө зохёогоо. Энээн соонь Америка, Англиин сэрэгые Ливан Иордани хоёрһоо гаргаха гэжэ хараалагдана. Мүнөө энэ проектые бусад делегацинууд шэнжэлэн үзэжэ байна гэжэ тэрэ хэлээ.

Йеменэй делегат Камиль Абдель Рахим гэгшэ Дүтын, Дунда Зүүн зүгтэхи шанга байдалые усадхахын тулада иимэ гол шухала эрхэ нүхэсэл хэрэгтэй гэжэ мэдүүлбэ: 1. Араб изагуурта оронуудай газарһаа гадаадын сэрэг дары гаргаха; 2. Арабуудай ажаһуудаг бүхы нютагуудта национальна хүдэлөөн айхабтар хүсэтэйгөөр дэлгэрээ гэжэ мэдэрхэ; 3. Араб оронууд элдэб бүлэглэл болон империалистнуудай түсэбтэ хабаадалсаха ёһогүй. Юундэб гэхэдэ, эдэ бүлэглэл, түсэбүүд лэ мүнөө үеын арсалдаа тоосолдооной гол шалтагаан болоно гээшэ.

Эфиопиин түлөөлэгшэ Алемиехоу бусад гүрэнүүдэй хэрэгтэ гадаадын оронууд оролсохо ёһогүй, Ливан Иордани хоёрһоо гадаадын сэрэгые гаргаха арга олохо ёһотойбди гэжэ хэлэбэшье, эдэ оронуудта Америка, Англиин сэрэгээ оруулһые зүб ябуулга гэжэ хэлэһэн байна.

Һүүлээрнь Франциин Гадаадын хэрэгүүдэй министр Кув де Мюрвиль үгэ хэлэжэ, Дүтын Зүүн зүгтэ Америка, Англиин сэрэгээ оруулһые һайшааба.

Америка, Англиин сэрэгые Ливан, Иорданиһаа гаргаха тухай юушье хэлэгдээгүй, «долоон оронуудай» оруулһан резолюциин проектые Франциин түлөөлэгшэ дэмжээ. Гэхэтэй хамта, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал хаража үзэхын тулада агууехэ гүрэнүүдэй болон бусад тусхай оронуудай правительствын толгойлогшонорой зүблөө зарлаха хэрэгтэй гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Сэрэгээ оруулһан США Англи хоёр эндэ шанга байдалай тохёолдоһондо бодото дээрээ гэмтэй гэжэ А. А. Громыко хэлэбэ.

А. А. Громыко США, Англиин делегациин үшөө нэгэ мэхэ башыень элирүүлбэ. Ушарынь юуб гэхэдэ, Иорданиһаа сэрэгээ гаргаха аад, Иорданида Израилиин добтолхо һанаатай байһан дээрэһээ сэрэгээ тэндэ байлгаха баатай болонобди гэжэ англиинхид хэлэһэн байна. Англиинхид урда тээнь Израильтай хөөрэлдөөд, иимэ мэхэ гохо гаргажа байна гэжэ элеэр харагдана гээд А. А. Громыко хэлэбэ. Хэрбээ Израилие бусад гүрэнүүдэй дэмжээгүй һаань, тэрэ хэзээшье Иорданида добтолжо шадахагүй.

Зарим баруун гүрэнүүд, түбхын түрүүндэ США Араб Зүүн зүгэй оронуудта экономическа туһаламжа үзүүлхэ гэһэн элдэб проектнүүдые дурадхаад, тэдэ оронуудһаа гадаадын сэрэгүүдые дары гаргаха гэһэн гол асуудалһаа Ассамблейн анхаралые хадууруулха гэжэ оролдоно гээд СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр хэлэбэ. Теэд хариин сэрэгые Ливан Иордани хоёрһоо гаргуулха зорилгоор лэ Советскэ Союзай үүсхэлээр Генеральна Ассамблейн энэ онсо тусхай сесси яаралтай түргэнөөр зарлагдаа һэн шуу.

Августын 20-ной үдэрэй заседани

НЬЮ-ЙОРК, августын 21. (ТАСС). ООН-эй Генеральна Ассамблейн онсо тусхай сесси дээрэ Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые зүбшэн хэлсэлгэ дүүрэхэ боложо байна. Зүбшэн хэлсэлгын дүүрэхэдэ, Ассамблей резолюциин проектнүүдые хаража үзэхэ юм.

Августын 20-до болоһон үдэрэй заседани дээрэ Белорусска ССР-эй, Венесуэлын, Малайн, Либериин, Бразилиин, Советскэ Союзай түлөөлэгшэд үгэ хэлээ.

Белорусска ССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр К. В. Киселев Дүтын Зүүн зүгтэ сэрэгээ зүб оруулаабди гэжэ булимтарагшадай хэлэдэгые, мүн Ливан Иордани хоёрһоо хариин сэрэг гаргаха тухай гол асуудалые зүбшэн хэлсэлгэһээ Ассамблейн анхаралые хадууруулха гэһэн тэдэнэй һэдэлгыень шангаар шүүмжэлбэ.

Америка, Англиин сэрэг дары гаргагдаха ёһотой, Ливанда ошоод байһан ООН-эй ажаглагшад олошоруулагдажа, тэдэнэр Иорданиие хинан хаража байха ёһотой гэжэ Малайн түлөөлэгшэ Абдул Рахман хэлээ.

Либериин делегат баруун гүрэнүүдэй оруулһан резолюциин проектые дэмжыт гэжэ Генеральна Ассамблейн гэшүүдые уряалба.

Мүн энэ резолюциие Венесуэла, Бразилиин түлөөлэгшэд дэмжээ.

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко үдэрэй заседани дээрэ үгэ хэлэжэ, зүбшэн хэлсэлгын түрүүшын дүн гаргаба. Дүтын Зүүн зүгтэ тохёолдоһон байдал хоёр недели шахуу зүбшэн хэлсэгдэжэ, ООН-до түлөөлэгдэһэн гүрэнүүдэй олонхид Америка, Англиин сэрэгэй Ливан, Иорданида ороһые буруушаагаад, энэ сэрэгые тэндэһээ дары гаргаха гэһэн эрилтэ табиба гээд А. А. Громыко хэлэбэ.

США Англи хоёрһоо өөһэдһөөнь бэшэ, мүн тэдэнэй һабарта орошоһон бусад хэдэн гүрэнүүдһээ бэшэ ямаршье ороной түлөөлэгшэ Ливан Иордани хоёрто гадаадын сэрэг зүб ороо гээшэ гэжэ хэлээгүй.

США Англи хоёр ООН-эй Уставые хүндэлжэ, тэрэнэй гол ёһонуудые хүтэлбэри болгон ажал-ябуулгаяа эрхилнэ гэжэ Ассамблейн трибуна дээрэһээ хэлэгдээ. Теэд бусадшье бага оронуудта саашадаа сэрэгээ эльгээхэбди гэһэн Эйзенхауэрэй мэдүүлгэ ООН-эй Уставые тэдэнэй хүндэлжэ байһан тухайнь гэршэлнэгүй. Хэрбээ США ООН-эй Уставые иимээр хүндэлхэ болоо һаа, бодото дээрээ ООН-эй гол ёһонуудые баһамжалан доромжолно гээшэ гэжэ А. А. Громыко хэлэбэ.

Ливанда зарим оронуудай зүгһөө «нюуса добтолго» хэгдэбэ гэжэ ехэ хөөрэлдөөнэй гарабашье, тэрэниие гэршэлхэ тодорхой баримта хэлэгдээгүй. Гансал хэдэн оронуудай зүгһөө Ливан руу радиодамжуулганууд хэгдээ, тэрэнэй удхадань Ливан, Иорданиин, Вашингтон, Лондоной зарим политическэ ажал-ябуулагшад дурагүйтэнэ гэжэ тодороо. Теэд мүнөө араб оронуудай газар дээрэ хариин солдадуудай байһанһаа, Иорданиин городууд дээгүүр Америкын бомбардировщигуудай ниидэжэ байһанһаа, Дундада далайн зүүн эрьеые зубшан, США-гэй 6-дахи флодой ябажа байһанһаа, Араб Зүүн зүгэй оронуудые эзэмдэхэ гэһэн политика империалистнуудай ябуулжа байһанһаа бэшэ, харин Ливан, Иорданиин политигуудые араб шэнжэлэгшэдэй радиогоор шүүмжэлһэнһээ боложо, Дүтын, Дунда Зүүн зүгтэ шахардуу шанга байдал тохёолдобо гэһэн үгэдэ хэн этигэхэб гэжэ Громыко хэлээ. Хэрбээ бүхэли гүрэнүүдэй бэеэ даанхай байдалда радиодамжуулганууд ехэ аюул ушаруулжа байна гэжэ США Англи хоёр үнэхөөрөө һанадаг болоо юм һаа, дайн байлдаанай номнолые хорихо тухай дурадхал юундэ абанагүйб? Советскэ Союз иимэ дурадхал нэгэнтэ бэшэ оруулна бшуу.

Ливан, Иорданиин зарим политическэ ажал-ябуулагшадые радиогоор шүүмжэлһэн шэнжэлэгшэд бэшэ, харин Дүтын, Дунда Зүүн зүгтэ

США, Англиин түлөөлэгшэд, мүн Дүтын Зүүн зүгтэ Америка, Англиин сэрэгээ оруулһые зүб гэжэ тоолодог бусад хэдэн ороной түлөөлэгшэд арабуудые хүндэлнэбди, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөө тэдэнэй эрхилжэ байһаниинь һайн гээшэ гэжэ хэлэнэ гэжэ тэмдэглээд, А. А. Громыко тэдээнһээ иимэ асуудал һураба: хэрбээ арабууд дэлхэйн түүхэдэ, соёл культурадань агууехэ хубита, туһа нэмэри оруулһан гэжэ үнэн зүрхэнһөө һанадаг һаа, мүн арабуудай бүгэдөөрөө нэгэдэхэ гэһэн эрмэлзэлгыень хүндэлдэг һаа, юундэ танай солдадууд хоёр араб орондо ороод байнаб? Юундэ таанад Ливан, Иорданиһаа сэрэгээ гаргаха дурагүйбта? Танай танк, буу зэбсэг, бомбардировщигууд, сэрэгэй суднануудгүйгөөр Ливан, Иорданиин арабууд ажаһуужа шадахаяа болёо юм аал? Танай хэлэһэн үгэ, хэһэн хэрэгтнай хоорондоо тон ехээр алгасажа байна бэшэ аал?

Америка, Англиин сэрэгые Ливан Иордани хоёрһоо дары гаргаха гэһэн советскэ дурадхалай харюуда Америка, Англиин делегаци резолюциин проект зохёожо, тэрэниинь Норвеги болон бусад зургаан ондоо гүрэнүүд оруулаа. Энэ проект Ассамблейдэ хабаадагшадые худхуулжа, США Англи хоёршье мүн лэ сэрэгээ гаргаха дуратай гэжэ тэдэниие мэхэлхэ зорилготойгоор оруулагдаа гээд А. А. Громыко хэлээ.

Августын 20-ной үдэшын заседани дээрэ баруун гүрэнүүдэй оруулһан резолюциин проектын түлөө бүхы делегадуудай гурбанайнь хоёр хуби голосоо үгэхэпүй ха гэжэ тодорбо.

Тиигээд араб оронуудай делегацинууд оруулагдаһан хоёр проектые хоюулайень харалсаһан проект дурадхахань гэжэ мэдэгдээ. Норвеги болон бусадай проект баталагдахагүй гэжэ ойлгоходоо, баруунай түлөөлэгшэд араб оронуудай проект яһала дэмжэхээр байна гэжэ мэдүүлнэ. Мүнөө араб оронуудай проект хуулита ёһоор оруулагдаадүй.

Женевэдэ техническэ экспертнүүдэй зүблөөн боложо дүүрэбэ

ЖЕНЕВА, августын 21. (ТАСС). Ядерна тэһэрэлгэнүүдэй хэгдэһые мэдэхэ арга шэнжэлхэ зорилгоор зарлагдаһан техническэ экспертнүүдэй зүблөөн Женевэдэ болоод, августын 21-дэ дүүрэбэ. Правительствонуудай үзэмжэдэ табигдаха экспертнүүдэй элидхэл түгэсхэлэй заседани дээрэ баталагдаа. Мүн зүблөөнэй дүүрэһэнтэй дашарамдуулан, коммюнике абтаа. Ядерна тэһэрэлгэнүүдэй хэгдэһые тухайлан мэдэхэ арганууд мүнөө яһала олон бии байна гэжэ коммюнике соо тэмдэглэгдэбэ. Наука, техникын улам саашадаа хүгжөөгдэхэдэ, ядерна тэһэрэлгэ мэдэхэ арганууд улам нарижан һайжаруулагдаха гэжэ экспертнүүдэй зүблөөн тэмдэглээ.

Хэрбээ ядерна буу зэбсэгэй туршалга хаа хаанагүй болюулха гэһэн хэлсээнэй баталагдаа һаань, ядерна буу зэбсэгэй туршалгын болюулагдаһанай хойноһоо хинан хараха арга техническэ талаһаа бэелүүлэгдэжэ боломоор гэжэ экспертнүүдэй зүблөөн тоолобо. Тиихэдэ иимэ хиналта хэжэ байха постнууд бүхы түбинүүд дээрэ, мүн аралнууд дээгүүр, тэрэшэлэн океанда ябадаг хэдэн корабльнууд дээрэ байгуулагдаха ёһотой.

ООН-эй Генеральна секретарь Д. Хаммаршельд зүблөөндэ хабаадагшадта амаршалгын бэшэг эльгээгээ. «Танай эхи табиһан ехэ хэрэгые тусхай правительствонууд, Нэгэдэмэл Нацануудай Организаци саашадань үргэлжэлүүлхэ ёһотой болоно. Тиигээд энэ талаар үнэхөөрөө һайн шиидхэбэри абахые оролдохо бэзэ гэжэ би найданаб» гээд Д. Хаммаршельд бэшэбэ.

Һүүлээрнь нэмэл заседани боложо, хэблэлэй түлөөлэгшэдэй байхада баруун гүрэнүүдэй экспертнүүдэй зүгһөө д-р Фиск, СССР, Польша, Чехословаки, Румыниин экспертнүүдэй зүгһөө СССР-эй Наукануудай Академиин гэшүүн-корреспондент Е. К. Федоров гэгшэд түгэсхэлэй мэдүүлгэнүүдые хээ.

Багашье, ехэшье ядерна тэһэрэлгын хэгдэһые элирүүлэн мэдэжэ болохо, тэһэрэлгын хойноһоо хиналта тогтоожо болохо гэһэн бодол манай энэ зүблөөнэй хэһэн гол тобшолол мүн гэжэ Е. К. Федоров тэмдэглээ.

ГДР-гэй ажалшад Баруун Гер[...] армиие атомна буугаар зэбсэглэхэ [...] далые, Араб Зүүн зүгэй оронуудта [...] риалистнуудай добтолһые эрид шүү[...] руушаана. **Зураг дээрэ:** Рансдорф [...] газарта буруушаалта доро хүн зон[...] табилга эмхидхэгдэнэ. Культурын б[...] гай урда табигдаһан атомна бомбы[...] дүрсэдэ хүн зоной гараа табиһан [...] нууд нялгадана.

Центральбил[...]

Мао Цзэ-дун Сиануктай уулза[...]

ПЕКИН, августын 20. (Т[...]) Августын 20-ной үдэшэлэн Хи[...] Арадай Республикын Түрүү[...] Мао Цзэ-Дун Камбоджын пре[...] министр принц Нородом Сиан[...] уулзаба. Принц Сианугай б[...] принцесса Нородом Сория Р[...] сей, Камбоджын правительств[...] делегациин гэшүүд: королиин [...] ховно Соведэй советник Ку [...] национальна оборонын болон [...] циональна аюулгүй байдалай [...] нистр Тим Нгуон, экономикы[...] лон финансын министр Туч [...] гэгшэд принц Сиануктай [...] ябалсана. Тэдэнэр Хитадай [...] нютагуудаар айлшалжа яба[...] Пекиндэ хүрөө юм.

Принц Сианугай Мао Цзэ[...] тай уулзаха үедэ КНР-эй Гү[...] соведэй премьер Чжоу Энь-лай [...] лон КНР-эй Гүрэнэй Соведэй [...] мьерын орлогшо, гадаадын [...] гүүдэй министр Чэнь И гэ[...] байлсаа.

Суданай правительствын шиидхэбэри

ЛОНДОН, августын 21. (ТА[СС]). Сэрэг гү, али сэрэгэй хэрэгсэл[...] һэн Англиин самолёдуудай Суд[...] газар дээгүүр ниидэлгые ию[...] 20-һоо эхилэн хорихо гэһэн [...] хэбэри Суданай правитель[...] абаа.

Иорданиин патриодуу[д] хэрзэгы шэрүүнээр хэһээгдэнэ

НЬЮ-ЙОРК, августын [...] (ТАСС). «Иорданиин аюулгүй [...] далда, мүн Иорданиин хаан ш[...] дэ добтолбо» гэжэ гэмнээд, Ио[...] ниин патриот басаган Надия [...] Салти гэгшые саазалжа алах[...] жэ Иорданиин засагаархид эл[...] һэн байна. Мүнөө энэ басаган [...] нүхэдтэеэ хамта түрмэдэ зобон[...]

«Король Хусейнэй алуурша[...] нии хүл сохёо. Хэрбээ асууда[...] най үнэн сэхээр харюусаагүй [...] ни, шамайе хүсөөрөө эдлэхэбд[...] жэ армиин офицернүүд хэлээ» [...] 19 наһатай Надия «Нью-[...] Джорнэл Америкэн» газетын [...] респондентдэ хөөрөө.

«Армиин офицернүүд мини[...] хы газаа, досоо хубсаһыемни т[...] жа абаад, үйлсэдэ зогсожо ба[...] солдадуудай харааһаар байтар [...] татаа» гэжэ Надия хөөрэбэ.

Иорданиин эрэлхэг басаган [...] дия эс-Салти гэгшые алуулха[...] тэрэнэй 12 нүхэдые түрмэһөө с[...] лүүлхын түлөө бүхы дэлхэйн [...] ннитэ шангаар тэмсэжэ эхилб[...]

Ливандахи байдал

БЕЙРУТ, августын 21. (ТА[СС]). Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй главна ко[...] далагша генерал Шехаабай Л[...] най президентээр һунгагдаһа[...] хойшо буһалгаашад правительст[...] сэрэг руу буудахаяа болёо. Мү[...] миинхидшье тэдээн руу буудана[...] Гэбэшье, һүүлэй үедэ Бейрут [...] дой эндэ тэндэнь бомбонууд т[...] нэ. Жэшээнь, августын 20-до т[...] телеграф соо бомбо тэһэржэ, [...] нүүд шархатаа, телеграф хэдэн [...] хүдэлөөгүй.

Ливандахи байдал үшөө [...] «тогтонижороодүй», тиимэһээ [...] рикын сэрэг эндэ саашадаашье [...] ха ёһотой гээд заримашуул мэд[...] нэ ха.

ТАБА НАҺАТАЙ ШАТАРШАН

Үхибүүд таба наһатай ябахадаа элдэб юумэ ойлгохые хүсэн «Яахадаа? Ямар ушарһаа?» гэһэн асуудал ходо табидаг байна. Ташкент хотодо ажаһуудаг табатайхан Эрнест Ким гэгшын олон асуудалда ехэшье хүнэй харюу үгэхэнь заримандаа бэрхэшээлтэй болодог.

Гэбэшье, харахан үһэтэй энэ хүбүүхэн гансал шатараар наадахадаа тэрэ асуудалаа хэнһээшье һурадаггүй юм. Харин тэрээнтэй наадажа байһан наһа хүсэһэн шатаршад:

— Яахадаа иимэ ябадал хэбэш?—гэжэ асуудаг байна.

Эрнест нилээд бодожо, мүндэгэрхэн духаяа уршагад гүүлэн шэлээ маажаад:

— Ондоогоор ябаха аргагүй байшаба,—гэжэ хэлээд,— ондоогоор ябаа һаа шүүгдэхэ байнаб,—гэнэ.

Таба наһатай Эрнест Ким шатараар найдамтайгаар наададаг, бэрхэшье шатаршаниие шүүжэрхидэг.

Таба наһа хүрэжэ ябаһан үхибүүд шалбааг соо наадаһхай кораблинуудаа тамаруулха, хээрэ талаар ниидэһэн эрбээхэй һонирхон намнаха, наадаһхаймни досоо юун байна хаб гэжэ һонирхон, тэрэниие эмдэхэ аашануудые гаргадаг гээшэ. Эрнест Кимдэшье иимэ ушарнууд яһала үзэгдэдэг. Гэбэшье, шатар наадахадаа бүхы оршон тойрон байдал дууһыень тооной мартажа, һанаа бодолынь шатарай нааданда хандуулагдадаг юм.

Эрнест Ким шатарта һураһаар оройдоо хахад жэл үлүүтэй боложо байна. Анха түрүүн шатарай ябасада һуража байхадаа наадаһан нүгөө хүнөө мэгдүүлдэг байһан юм.

Мүнөө таба наһатай энэ хүбүүн гурбадахи разрядай шатаршан болоо. Шатараар бэрхэ наададагшье хүнүүд гурбадахи разрядай шатаршан болохын түлөө бага бэшэ оролдолго гаргадаг байха юм. Эрнест Ким хоёрдохи разрядай, бэеһээ холо аха наһанай шатаршадтай наадахадаа тэдэниие нэгэнтэ бэшэ шүүдэг.

Шатараар дэлхэйн чемпион, гроссмейстер Михаил Ботвиннигта шатарай түүхэ тухай хөөрэжэ үгэхые гүйһан асуудалда иимэ харюу үгэһэн байха юм.

— Бага наһатай аад, өөрһөө холо аха, бэрхэ шатаршадаар наададаг хүнүүд тухай бэшэһэн баримтанууд шатарай түүхэдэ бии юм. Америкын элитэ шатаршан Решевский зургаа наһатайдаа шатараар хэдэн хүнүүдтэй нэгэ доро наададаг байгаа.供 Ородой мэдээжэ шатаршан Александр Алехин бага наһанһаа шатар наадажа эхилһэн байна.

Табатай Эрнест Кимэй бэлиг ехэтэй шатаршан болохо байһандань ямаршье арсалта байхагүй. Тиибэшье һаа, 8—10 наһа хүрэтэрөө бэеэ гамнад гээ һаань болохо байгаа. Һургуулиин наһанай үхибүүдэй бэе нэгэ бага түлжэжэ, махабадынь тамир ородог гээшэ. Тиимэһээ мүнөөгүүр шатараар ехэ наадангүй, хүлеэд гээ һаань таараха ха гэжэ һанагдамаар. Элитэ шатаршад Алехин, Решевский гэгшэдэй бага наһандань бэеынь тамир харалсан, шатар наадалгада үлүүсэ шунаха ябадалыень хоридог байһан юм.

(«Советскэ Союз» гэжэ журналһаа абтаба).

Редакторай орлогшо
С. Б. БАЛЬЖИНИМАЕВ

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта — 34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия—37-32 Для междугородных переговоров—16.

Н 00819. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 3173.